

Západočeská univerzita v Plzni

Právnická fakulta

Katedra právních dějin

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Advokacie v pražském Karlíně a na Žižkově v době
první republiky

Štěpán Hubička

PLZEŇ 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni dne 30. 6. 2018

Štěpán Hubička

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval vedoucímu mojí diplomové práce JUDr. et PhDr. Stanislavu Balíkovi, Ph.D. za jeho ochotnou spolupráci a vedení mojí diplomové práce. Jakožto i za cenné rady a připomínky, které mi v průběhu zpracování práce poskytl.

Obsah

Úvod.....	1
1. Vývoj a úloha advokacie po vzniku samostatného československého státu	3
1.1 Právní předpisy převzaté recepční normou	4
1.1.1 Advokátní řád z roku 1868.....	5
1.1.2 Disciplinární statut z roku 1872	6
1.1.3 Advokátní tarif z roku 1890	8
1.1.4 Vybraná nařízení ministerstva práv v letech 1854, 1857 a 1904	9
1.2 Právní předpisy vydané za první republiky	10
1.2.1 Novely advokátního řádu z roku 1868	10
1.2.2 Novely advokátního tarifu z roku 1890.....	15
1.2.3 Předpisy upravující délku praxe	17
1.2.4 Další vybrané předpisy	20
1.3 Advokátní komory.....	21
2. Tvář Karlína a Žižkova za první republiky	24
2.1 Karlín.....	24
2.2 Žižkov.....	27
2.3 Vznik Velké Prahy	30
3. Advokacie v Karlíně v letech 1918 - 1938.....	34
4. Advokacie na Žižkově v letech 1918 – 1938	43
5. Významné osobnosti advokátů v Karlíně a na Žižkově.....	49
5.1 Osudy vybraných advokátů působících v Karlíně.....	49
5.1.1 František Čeřovský (nar. 21. března 1881)	50
5.1.2 Karel Líbal (nar. 27. listopadu 1881)	52
5.1.3 František Lokay (nar. 10. listopadu 1893)	53
5.1.4 Antonín Zvěřina (nar. 31. března 1880).....	54
5.2 Osudy vybraných židovských advokátů působících v Karlíně	55
5.2.1 Eugen Grünbaum (nar. 29. března 1876)	55
5.2.2 Josef Neumann (nar. 1889)	56
5.2.3 Karel Schönbaum (nar. 24. června 1885).....	57
5.2.4 Arnošt Steiner (nar. 1885).....	57
5.3 Osudy vybraných advokátů působících na Žižkově.....	58
5.3.1 Otakar Hurych (nar. 12. dubna 1876).....	58

5.3.2 Hugo Richter st. (nar. 1. listopadu 1863)	60
5.3.3 Hugo Richter ml. (nar. 24. října 1895)	61
Závěr	63
Přehled použitých pramenů	65
Resumé	71

Úvod

Jako téma této diplomové práce jsem zvolil „Advokacie v pražském Karlíně a na Žižkově v době první republiky“, jedná se tedy o období mezi lety 1918 až 1938.

Tvorba této práce mě nesmírně naplňovala, jelikož jsem se v podstatě věnoval mým zálibám. Jednou z mých zálib je samotná advokacie, která mě doslova pohltila. Po téměř roční zkušenosti s prací v advokátní kanceláři jsem pevně rozhodnut, že se tomuto povolání chci v budoucnu věnovat. Právě proto ve mně propukla zvědavost a touha poodhalit úpravu a fungování prvorepublikové advokacie, a to jak po teoretické, tak praktické stránce a uvědomit si tak rozdíly oproti stavu v 21. století.

Druhá z mých zálib, která se týká tohoto tématu, je studium historie, zejména pak období obou světových válek a politického vývoje mezi nimi. Zájem o dějiny první republiky u mě již v útlém dětství vyvolal můj dědeček, který mě svým poutavým vyprávěním pravidelně uváděl v úžas. Na příběhy, popisující jeho dětství ve dvacátých a třicátých letech 20. století jsem se vždy těšil a dodnes na ně rád vzpomínám. Ve svých vzpomínkách popisoval nejen soukromé zážitky, ale s odstupem času zjišťuji, že i mnoho důležitých historických událostí. Svědectví o nich, zachycené očima obyčejného dospívajícího člověka, je dle mého názoru vedle odborných knih a studií velmi cenné.

Sbírání podkladů pro tuto diplomovou práci probíhalo velmi dobře, především z důvodu skvělé spolupráce s panem doktorem Stanislavem Balíkem, který mé bádání zaštitil svým jménem a umožnil mi tak přístup do knihovny České advokátní komory a rovněž do archivu odboru matriky České advokátní komory, kde byly dohledány zásadní dokumenty pro kompletaci práce.

Jak jsem již naznačil, cílem této diplomové práce je zmapovat prvorepublikovou advokacii na území dnešních pražských čtvrtí Karlína a Žižkova, konkrétně zachytit rozmístění advokátních kanceláří na tomto území, jako i jeho atraktivitu z hlediska vývoje počtu zde usazených advokátů. Práce by tedy měla čtenáři poskytnout informace o počtu advokátních kanceláří ve sledovaném období,

o jejich založení, přesídlení, či zrušení. Dále pak i možnost seznámit se s jednotlivými lidskými příběhy a osudy karlínských a žižkovských advokátů, jež byly mnohdy velice dramatické.

První kapitola je věnována vývoji a úloze advokacie ve sledovaném období, je zde zachycen legislativní vývoj advokacie, rozbor vybraných právních předpisů účinných v době první republiky, vydaných před vznikem samostatného československého státu i po jeho vzniku. Rovněž je zde popsána úloha advokátů ve veřejném životě, především v tom politickém. Závěrem této kapitoly je stručně zaznamenán vývoj advokátních komor po 28. říjnu 1918.

Druhá kapitola obsahuje stručný historický vývoj Karlína a Žižkova, jejich hospodářský vývoj a rozvoj bytové, průmyslové i jiné výstavby tak, aby byla co nejdříve popsána jejich podoba ve sledovaném období. Pod tuto kapitolu jsem zařadil také krátký popis procesu vzniku Velké Prahy vzhledem k tomu, že obyvatelé Karlína a Žižkova se staly Pražany až k 6. lednu 1922, do té doby se jednalo o obyvatele dvou samostatných měst.

Vývoji advokacie v Karlíně a na Žižkově jsou věnovány třetí a čtvrtá kapitola. K vyhotovení těchto kapitol se ukázaly jako zcela nepostradatelné všechny seznamy advokátů za jednotlivé roky trvání první republiky, které byly dostupné v knihovně České advokátní komory. Z informací z nich získaných (často i mezi řádky) bylo mým záměrem vytvořit ucelený text, který by zaznamenal pohyb advokátů v rámci předmětných čtvrtí i mimo ně, důvody, které je k tomu vedly a v neposlední řadě i možnou spolupráci či přátelství mezi nimi. Pro ilustraci vlivu druhé světové války na advokátní stav v Karlíně a na Žižkově a změn, které nastaly v porovnání se situací v době první republiky, je závěrem obou kapitol uvedeno srovnání předválečných údajů s údaji z roku 1944.

Poslední kapitola se zabývá jednotlivými osobnostmi vybraných advokátů a dělí se do tří podkapitol. Jako hlavní zdroj informací posloužily více či méně obsáhlé dokumenty, které mi byly laskavě poskytnuty archivářkami odboru matriky České advokátní komory. Samostatná podkapitola je vyčleněna pro židovské advokáty působící v Karlíně, jelikož dějinný vývoj jim nachystal společný osud a všichni byli přinuceni zanechat advokacie téměř ve stejný okamžik.

1. Vývoj a úloha advokacie po vzniku samostatného československého státu

Večer, dne 28. října 1918 byl v Praze Národním výborem československým vydán a stal se účinným první zákon samostatného československého státu, který byl však ve Sbírce zákonů vyhlášen až pod číslem 11/1918 Sb. z. a n. jako zákon o zřízení samostatného státu československého. Téhož dne bylo vydáno i provolání Národního výboru. Oba tyto dokumenty byli podepsány pěti členy předsednictva Národního výboru, mezi nimi i dvěma pražskými advokáty, Aloisem Rašínem a Františkem Soukupem. Další tři podpisy patří Antonínu Švehlovi, Jiřímu Stříbrnému a v neposlední řadě i Vavro Šrobárovi. Tyto osobnosti později vstoupili ve známost jako Muži 28. října.¹

Advokáti figurovali také při sestavování první vlády Karla Kramáře a pět advokátů v této vládě také zasedalo, v osmnácti členném orgánu jich tak zasedala více než čtvrtina. Toto číslo se do dnešních dnů nepodařilo překonat. Kromě již zmíněných, Aloise Rašína, který zastával funkci ministra financí a Františka Soukupa, který byl jmenován ministrem spravedlnosti, zasedali ve vládě ještě ministr obchodu Adolf Stránský, ministr sociální péče Lev Winter a Mořic Hurban jako ministr bez portfeje.²

Obsahem výše zmíněného zákona o zřízení samostatného státu československého je kromě úvodní proklamacie také pět článků. V ustanovení článku 2 stojí, že „veškeré dosavadní zemské a říšské zákony a nařízení zůstávají prozatím v platnosti“. Pro potřeby advokátů, kteří vykonávali praxi v této době, byla zejména důležitá informace, že dle Recepčního zákona v českých zemích nadále zůstávají v platnosti advokátní řád z roku 1868, disciplinární statut z roku 1872 a advokátní tarif z roku 1890. Dále se jedná o různá nařízení ministerstva spravedlnosti, především z roku 1854, které upravovalo podobu advokátní zkoušky, dále nařízení z roku 1857, upravující nakládání s pokoutníky a nařízení z roku 1904 o advokátském taláru.³

---

¹ KOBER, Jan. Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 68

² Tamtéž

³ BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 146

Je na místě zmínit, že právní úprava advokacie byla v českých zemích a na Slovensku rozdílná, i když vycházela z obdobných principů, což bylo důsledkem rakousko-uherského vyrovnání. Roku 1867 se Rakouské císařství přeměnilo na základě ústavněprávního aktu na Rakousko-Uhersko, přičemž Rakousko (Předlitavsko) a Uhersko (Zalitavsko) disponovaly vlastními parlamenty a právními řády. Zůstala však zachována některá centrální ministerstva a rovněž společný panovník, a sice císař rakouský, král uherský.⁴

V českých zemích můžeme za základní právní předpis, upravující organizaci a výkon advokacie označit již výše zmíněný Advokátní řád z roku 1868, na Slovensku to byl zejména zákon číslo XXXIV/1874 společně se zákonem číslo LXXVII/1887 a zákonem číslo XXIV/1907. Naopak společný pro celé území státu byl zákon číslo 40/1892 ř. z., který mimo jiné upravoval podmínky pro nabytí způsobilosti stát se advokátem a advokátním koncipientem. Nezbytný pro výkon advokacie a zastupování klientů v právních záležitostech před soudy a úřady byl zápis do seznamu advokátů, vedeného u příslušné advokátní komory. Advokátní komory byly na území československé republiky čtyři, v českých zemích sídlili v Praze, v Brně a v Opavě, na Slovensku sídlila advokátní komora ve městě Turčiansky Svätý Martin. Dohled nad advokací vykonával v rámci své působnosti ministr spravedlnosti.⁵

1.1 Právní předpisy převzaté recepční normou

Jedná se o předpisy, které vznikaly od revolučního roku 1848 do porážky rakousko-uherské monarchie v roce 1918. V tomto období se v českých zemích rozvíjela moderní advokacie s vlastní stavovskou samosprávou. Byla uznávána zásada nezávislosti advokáta a přijaty mnohé normy, upravující pravidla chování advokáta. Počty advokátů významně rostly a ke konci tohoto období již existovaly zavedené advokátské rodiny, kde synové kráčeli ve šlépějích svých otců a byli zapsáni do listiny advokátů po jejich boku. Z počátku divoké prostředí se postupně

---

⁴ VOJÁČEK, Ladislav; SCHELLE, Karel; KNOLL, Vilém. České právní dějiny. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 316

⁵ VOJÁČEK, Ladislav; SCHELLE, Karel; KNOLL, Vilém. České právní dějiny. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 316

stabilizovalo a recepční norma měla být garantem kontinuity rakouského práva v českých zemích, tedy i garantem dále trvajících stabilních poměrů v advokacii, které byly nastaveny před první světovou válkou.⁶

1.1.2 Advokátní řád z roku 1868

Advokátní řád, publikovaný v Říšském zákoníku pod číslem 96/1868 společně s prováděcím zákonem „Zákon daný 6. července 1868, jímžto se uvádí řád advokátský“, byl přijat na návrh vídeňského advokáta Eugena Megerle von Mühlfelda. Mimo jiné je unikátní tím, že se jedná o nejdéle účinný právní předpis upravující advokacii v českých moderních dějinách. Účinnost tohoto advokátního řádu započala 1. ledna 1869 a trvala až do nabytí účinnosti zákona o advokacii z roku 1948, tedy do 31. 12. 1948. Přijetím nového advokátního řádu končí téměř dvacetileté provizorium v podobě zákona číslo 364/1849 ř. z., tedy provizorního advokátního řádu.⁷

Přijetí advokátního řádu přineslo i spoustu změn, mezi nimiž je zcela zásadní zrušení principu numerus clausus, tudíž od té doby mohl do advokacie vstoupit kdokoliv, kdo splnil stanovené podmínky. Úspěšný uchazeč o zápis do listiny advokátů musel dokončit doktorská studia právnicko-politická, být svéprávný, mít domovské právo v některé z předlitavských zemích, vykonat sedmiletou praxi, z čehož minimálně šest let u advokáta (alternativou mohlo být, když uchazeč prokázal, že byl pět let hlasujícím radou u sborového soudu). Na závěr bylo nutné úspěšně složit advokátní zkoušku. Před samotným zápisem do advokátní listiny musel kandidát složit přísahu u vrchního soudu zemského.⁸

Další změnou, kterou advokátní řád zavedl, byla nezávislost advokátského stavu, kterou reprezentovala stavovská samospráva, vykonávaná v Království českém českou advokátní komorou.

---

⁶ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 38 - 39

⁷ BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000. s. 41 - 51

⁸ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998., s. 33

Advokátní řád neopomenul ani úpravu práv a povinností advokátů. Mezi základní povinnosti advokáta patřilo, aby udržoval vážnost stavu a choval se bezelstně a poctivě. Mezi další povinnosti, které se postupem času staly obecnými zásadami, patří například povinnost mlčenlivosti, povinnost hájit věrně a svědomitě právo strany, kterou zastupuje a pokud byl advokát určen výborem advokátní komory, zavazovalo ho to k přijetí zastoupení potřebné strany. Na druhé straně příslušela advokátům i mnohá práva, z nichž mezi nejzajímavější se řadí právo odmítnout zastoupení bez udání důvodu. S tím souvisí i úprava situací, kdy advokát chce vypovědět zastupování straně, jejíž zastupování již přijal, v takových případech advokátovi vznikla povinnost pokračovat v zastupování ještě čtrnáct dní po převzetí výpovědi pro eliminaci vzniku možných škod a dále, aby klient měl dostatek času pro zajištění jiného právního zastoupení. Mezi další práva advokáta samozřejmě patřilo právo na odměnu.⁹

V době první republiky byl advokátní řád třikrát novelizován a doplňován, a to sice zákonem č. 83/1920 Sb. o prozatímní úpravě advokacie, zákonem č. 40/1922 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení o advokátech a zákonem č. 144/1936 Sb., kterým se mění a doplňují některá ustanovení o advokátech.¹⁰

1.1.3 Disciplinární statut z roku 1872

Vydání disciplinárního statutu ukládal již § 33 advokátního řádu a k naplnění tohoto ustanovení došlo zákonem číslo 40/1872 ř. z., o výkonu kárné moci nad advokáty s kandidáty advokacie. Tento zákon dále rozšiřuje stavovskou samosprávu, jelikož stanoví, že dohled nad advokáty přísluší výboru advokátní komory. Zákon je rozdělen do čtyř oddílů, kdy v prvním oddíle jsou vymezeny pravomoci ministra spravedlnosti a osobní působnost zákona. Ve druhém oddíle jsou upraveny pravomoci orgánů zúčastněných na kárném řízení a také kárné tresty. Obsahem třetího oddílu je procesní úprava kárného řízení a čtvrtý oddíl se zabývá opravnými prostředky. Poslední pátý oddíl pojednává o rejstříku, do kterého se

---

⁹ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 34 - 35

¹⁰ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 39 - 40

zapisují pravomocně udělené kárné tresty a připouští se zde teoretická obnova kárného vyšetřování. Orgánem, jemuž náleží stíhání advokáta, je kárná rada, která je volena samotnými advokáty. Důvodem pro stíhání může být především porušení povinností vyplívajících z povolání, nebo pokud advokát svým chováním zneváží advokátní stav.¹¹

Sankce za porušení povinností nebo pravidel byly ukládány v rámci dvojinstančního disciplinárního řízení, kde v prvním stupni byla příslušná kárná rada a ve druhém stupni nejvyšší soud. Sankce se udělovali dle závažnosti provinění, přičemž za méně závažné skutky mohla být udělena jen písemná důtka nebo peněžitá pokuta, za závažné skutky mohla být advokátovi pozastavena praxe či mohlo být rozhodnuto o výmazu ze seznamu advokátů. Kandidát advokacie mohl dojít například i k prodloužení zákonné praxe.

V disciplinárním řízení si mohl obviněný advokát zvolit svého obhájce, advokátní komora si vybírala svého zástupce. Při řízení platila zásada *ne bis in idem* (ne dvakrát o tomtéž), kdy podstatou je zákaz projednávání věci, ve které již jednou bylo rozhodnuto (*res iudicata*) nebo věci, ve které již bylo započato jiné řízení (zásada *litispence*).¹²

Disciplinární statut byl novelizován říšským zákonem číslo 223/1906. Dle této novely mohla kárná rada vyměřit pokutu až do výše 3.000 Korun. Dále bylo upraveno určení takto vybraných peněžních prostředků, kdy pokuty již nebyly odváděny do chudinského fondu v místě bydliště odsouzeného advokáta, ale putovaly na podporu vdov a sirotků po advokátech. Peníze tak našly ušlechtlejší cíl a zároveň se tím zabraňovalo veřejnému zostuzení potrestaných advokátů, jelikož obecní chudinské fondy se s inkasem pokuty zároveň dozvěděly o disciplinárním provinění advokáta, což především v menších obcích mohlo být až likvidační.¹³

---

¹¹ KOBER, Jan. Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 21 - 23

¹² BALÍK, Stanislav. Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 35 - 36

¹³ KOBER, Jan. Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 23 - 24

1.1.4 Advokátní tarif z roku 1890

Stejně jako vydání disciplinárního statutu bylo i vydání advokátního tarifu uloženo advokátním řádem, a sice v § 17. Tarif má být zpraven cestou zákonodárnou, pokud je to možné.¹⁴ Po téměř dvaadvaceti letech byl publikován uvozovací zákon č. 58/1890 ř. z., kterým se ministr práv zmocnil k vydání tarifu pro výkony advokátů formou nařízení. Následně bylo toto ohlášené nařízení vydáno pod číslem 129/1890 ř. z., jako první z celkem dvanácti nařízení a subsidiárně platil i pro notáře, pokud notářský tarif ohledně daného úkonu mlčel. Do roku 1890 platily odměny smluvní.

Výše odměny nebyla stanovena centrálně, nýbrž se lišila dle místa výkonu praxe a také podle toho, kdo úkon činil. V tarifu z roku 1890 byl zavedeny tři tarifní třídy, v roce 1897 byly zavedeny třídy čtyři, aby pak v roce 1909 jejich počet klesl opět na tři. V tarifu z roku 1890 se v první třídě se nacházela Vídeň, ve druhé Praha a Brno. V některých později vydaných tarifech bylo vymezení druhé třídy širší.¹⁵

Advokátní tarify dělily nárokové položky do tří oddílů jako pracovní honoráře, cestovné a manipulační poplatky. V případě cestovného si lze povšimnout rozdílu odměny v případě, zda byl úkonem pověřen advokát či kandidát advokacie. Zatímco advokát mohl v roce 1890 využít první třídu na železnicích a parnicích, kandidát advokacie mohl na železnicích využít jen třídu druhou. Advokát mohl dále při svých cestách využít dvousměrný vůz, ale kandidát pouze jednosměrný. Rozdíl byl i v tarifní výši odměny za každou započatou půl hodinu pěší části cesty, a sice 1 zlatý náležel advokátovi, kandidátovi advokacie byla přiznána náhrada o čtvrtinu nižší, tedy 75 krejcarů. Od roku 1897 platilo ustanovení, že advokát má i bez předchozí domluvy nárok na vyšší odměnu, pokud je k tomu dán důvod zvláštními okolnostmi či nestandardními příkazy zastoupeného.¹⁶

---

¹⁴ KOBER, Jan. Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 79

¹⁵ BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 140 - 141

¹⁶ BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 140 - 141

1.1.5 Vybraná nařízení ministerstva práv v letech 1854, 1857 a 1904

Advokátní zkouška byla upravena v nařízení číslo 264/1854 ř. z., a v této podobě vydržela až do roku 1948. Konala se před čtyřčlennou komisí v čele s předsedou, dále jedním advokátem jmenovaným advokátní komorou (zastoupenou volenými zkušebními komisaři) a dvěma rady vrchního zemského soudu. U vrchního zemského soudu také zkouška probíhala a prověřovala znalosti z civilního a trestního práva ve dvou částech, totiž v písemné a ústní. Kandidát advokacie musel prokázat nejen praktické znalosti, ale například i rétorický um.¹⁷

Na začátku druhé poloviny 19. století byli počty advokátů na celém území Rakouska – Uherska velmi nízké, důvodem byl zcela jistě princip numerus clausus, který zabraňoval volnému přístupu do advokacie. V Čechách působilo v roce 1868 jen 216 advokátů, z čehož bez mála třetina sídlila v Praze. Poptávka po právním zastoupení tak pochopitelně převyšovala nabídku a pokoutnictví, neboli vinklaření bylo vzhledem k tomu na vzestupu. Ministerstvo práv tak reagovalo nařízením číslo 114/1857 ř. z., které platilo až do roku 1950. Nařízení obsahovalo celkem pět ustanovení, přičemž § 1 upravuje definici pokoutníka, § 2 upravuje věcnou příslušnost soudu, § 3 se zabývá zásadou oficiality soudů a obsahuje i možné tresty (peněžitě i vězení), § 4 definuje, v jakých případech je přípustné odvolání a konečně § 5 upravuje disciplinární odpovědnost advokátů a notářů, kteří by se na jednání pokoutníků jakkoliv podíleli.¹⁸

Právní předpis, který se zabývá použitím advokátského úředního roucha (taláru), je nařízení ministerstva práv číslo 59/1904 ř. z., jímž se dovoluje advokátům, kandidátům advokacie a obhájcům nosit roucho úřední. Toto nařízení volně navazuje na nařízení č 187/1897 ř. z., které upravovalo případy, ve kterých jsou povinni nosit úřední roucho soudcovští úředníci a úředníci státního zastupitelství. Mezi takové případy se řadí například braní do přísahy a při zastupování před soudem jak ve věcech civilních, tak i trestních. Dle nařízení číslo 59/1904 ř. z., jsou advokáti, kandidáti advokacie a obhájci povinni nosit talár při

---

¹⁷ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 29 - 31

¹⁸ BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000. s. 38 - 40

stejných úkonech, jako úředníci dle nařízení 187/1897 ř. z. K nařízení byl připojen popis úředního roucha, které se skládalo nejen z taláru, ale i baretu. Popis taláru i baretu je poměrně detailní a kromě rozměrů a barev je zde stanoveno, že baret si má dotyčný nasadit, když bere se do přísahy a při vyhlásování rozsudku.¹⁹

1.2 Právní předpisy vydané za první republiky

Tato podkapitola se věnuje právním předpisům, které nabyly účinnosti mezi lety 1918 až 1938, tedy od vzniku samostatného československého státu do přijetí Mnichovské dohody, což znamenalo především odstoupení pohraničních území Československa Německu.

V tomto sledovaném období byl patrný zájem státu na unifikaci československého právního řádu, stejně tak zde byla zřetelná snaha i ze strany advokátů unifikovat základní předpisy, upravující postavení advokacie. Lze ale konstatovat, že k výraznějším změnám v právní úpravě advokacie nedošlo, tudíž můžeme tuto etapu charakterizovat jako klidnou.²⁰

Porovnáme-li vývoj československé advokacie v době první republiky s dobovými právními úpravami jiných evropských států, je zde viditelná určitá podobnost. Především v porovnání s Rakouskem, se kterým ještě nedávno Československo tvořilo jeden státní útvar, spatřujeme pochopitelně soulad nejvýraznější.²¹

1.2.1 Novelý advokátního řádu z roku 1868

Advokátní řád byl v předmnichovském období novelizován celkem třikrát, přičemž první z novel se stala součástí sbírky zákonů a nařízení pod číslem 83/1920

---

¹⁹ BALÍK, Stanislav. Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie). Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000. s. 67 - 68

²⁰ KOBER, Jan. Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 75

²¹ BALÍK, Stanislav. Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 44

a přinesla několik málo změn. Zákon obsahoval pouze 5 paragrafů a měl platit pouze jeden rok.²²

Zákon o prozatímní úpravě advokacie zavedl novou úpravu uznávání advokátní zkoušky, nově platilo, že advokátní zkouška složená na území, které spadalo do místní působnosti norem rakouského právního řádu, byla uznávána na území, kde platil uherský právní řád. Totéž platilo i naopak. S tím souviselo i umožnění volného přesídlování v rámci Československa mezi bývalým Předlitavskem a Zalitavskem. Ti advokáti, kteří sídlili před 17. únorem roku 1920 vně hranic Československa a žádali o zápis do seznamu advokátů v jedné ze čtyř advokátních komor, působících na československém území, se museli prokázat svolením ministra spravedlnosti československé vlády.²³

V pořadí druhou a nejrozsáhlejší novelou byl zákon č. 40/1922 Sb. z. a n., který nabyl účinnosti bez jedenácti dní dva roky po účinnosti zákona č. 83/1920Sb. z. a n. Za přelomové lze označit ustanovení § 3 odst. 2, které nepřímou připouští výkon advokacie ženami. Zákon tak navazoval na vyhlášku děkanství pražské právnické fakulty z listopadu 1918, na jejímž základě bylo prvním posluchačkám umožněno řádné studium. První ženou, která byla zapsána do seznamu advokátů, byla Matylda Wíchová – Mocová, která sídlila v ulici Národní obrany 826 a stalo se tak až 28. června 1928.²⁴

Další zajímavou změnou oproti předcházející úpravě bylo vyjmutí učitelského a ministerského úřadu z taxativního výčtu překážek pro výkon advokacie. Tyto dva úřady se tak staly jako jediné státní placené úřady slučitelné s výkonem advokacie. Toto benevolentní ustanovení umožnilo advokátům politické angažmá a lze konstatovat, že v prvorepublikovém období zastávalo úřad ministra nebo správce ministerstva sedmnáct advokátů. Právnické vzdělání se jeví vhodnou přípravou pro výkon funkce ministra spravedlnosti, možná právě proto byl tento resort pro advokáty nejvíce přitažlivý.²⁵

---

²² ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/016-1920.pdf>

²³ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 41

²⁴ BALÍK, Stanislav a kolektiv. *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 147 - 149

²⁵ BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000. s. 77

Ministry spravedlnosti byli František Soukup (1871 - 1940), ve funkci v letech 1918 – 1919 (od roku 1920 senátorem Národního shromáždění ČSR a roku 1929 byl zvolen jeho předsedou), František Veselý (1863 - 1935), ve funkci 1919 – 1920, Augustin Popelka (1854 - 1938) ve funkci v letech 1920 – 1921 (v letech 1918 – 1930 předsedou Nejvyššího soudu), Josef Dolanský (1868 - 1943), ve funkci 1921 – 1925 (vykonával také úřad ministra pro zásobování lidu), Alfréd Meissner (1871 - 1950) ve funkci v roce 1919 a následně v letech 1929 – 1934 (byl i ministrem sociální péče), Ivan Dérer (1884 - 1973), ve funkci 1934 – 1938 (v roce 1920 ministrem pro správu Slovenska, dvakrát ministrem unifikací, ministrem školství a vládní osvěty a dokonce i ministrem veřejného zdravotnictví a tělovýchovy), Vladimír Fajnor (1875 - 1952), ve funkci v roce 1938 (byl také ministrem unifikací a v letech 1931 – 1939 předsedou Nejvyššího soudu).

Ministrem sociální péče byl kromě již zmíněného Alfréda Meissnera i advokát Lev Winter (1876 - 1935), ve funkci v letech 1918 – 1920 a 1922 – 1926 (byl i ministrem unifikací), dále brněnský advokát německého původu Ludwig Czech (1870 - 1942), ve funkci v letech 1929 – 1934 (mimo to byl i ministrem veřejných prací a ministrem veřejného zdravotnictví a tělovýchovy).²⁶

Ministrem financí ve vládě Karla Kramáře byl Alois Rašín, jemuž se stala osudná zranění utrpěná při atentátu 5. ledna 1923, kdy byl postřelen levicovým radikálem Josefem Šoupalem před domem v Žitné ulici, ve kterém bydlel.

Úřad presidenta Nejvyššího kontrolního úřadu, tedy státní placený úřad, však do výjimek nespadal a byl tedy neslučitelný s výkonem advokacie. Mnohaletý prezident pražské advokátní komory Eduard Koerner (1863 - 1933) tak musel zanechat advokacie, aby mohl tento úřad vykonávat.²⁷

Velmi významnou osobností z řad advokátů bezesporu byl i Přemysl Šámal. Po vzniku samostatného československého státu se stal prvním pražským primátorem, následně v roce 1919 započal zastávat funkci přednosty Kanceláře presidenta republiky, kvůli které se vzdal primátorského postu. Přednostou Kanceláře presidenta republiky zůstal až do prosince 1938, tedy krátce i v době

---

²⁶ KOBER, Jan. Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 68 - 74

²⁷ BALÍK, Stanislav. Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 42

pomnichovské Česko-Slovenské republiky, funkci tedy vykonával pro presidenty Tomáše G. Masaryka, Edvarda Beneše i Emila Háchu.²⁸

Zákonem ze dne 31. ledna 1922, kterým se mění a doplňují některá ustanovení o advokátech, byly v § 1 upraveny podmínky pro zápis do seznamu advokátů. Kandidát musel být svéprávným občanem Československa, absolvent právnické fakulty na československé universitě (v té době si mohl uchazeč vybrat z české nebo německé právnické fakulty v Praze, Brněnské, případně Bratislavské právnické fakulty) nebo před rokem 1918 na universitě bývalého rakousko-uherského mocnářství. Další podmínkou byla v § 5 stanovená šesti letá právní praxe, jejíž délka byla oproti předchozí úpravě o rok zkrácena, z níž pět let musel být kandidát prakticky zaměstnán u advokáta, zbývající jeden rok praxe mohl být vykonán u soudu, u státního zastupitelství, u notáře, u státního úřadu správního, anebo u úřadu samosprávného. Poslední podmínkou bylo úspěšné složení advokátní zkoušky. V § 2 je uveden taxativní výčet skutečností, které brání výkonu advokacie a v následujícím § 3 jsou vyjmenovány situace, kterými zaniká právo vykonávat advokacii. Ustanovení § 4 obsahuje náležitosti, které musely být naplněny, pokud advokát sídlící mimo území Československé republiky žádal o zápis do seznamu advokátů. V § 6 jsou upraveny podmínky pro zápis do seznamu kandidátů advokacie. Dále také, za jakých podmínek se advokát může nechat zastoupit kandidátem advokacie a jaké požadavky tento kandidát musí splňovat. Advokátní slib i jeho přesná formulace je ustanovena v § 7, je zde popsán postup ústního i písemného složení slibu. Obsahem § 8 jsou odchylná ustanovení ohledně seznamu advokátů a kandidátů advokacie a ohledně disciplinárního pravomoci, která jsou v platnosti na území Podkarpatské Rusi. V § 9 je stanoveno, že touto novelou nedotčená ustanovení zůstávají v platnosti a konečně v § 10 je ustanovení o nabytí účinnosti.²⁹

---

²⁸ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 43

²⁹ BALÍK, Stanislav. *Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie)*. Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000. s. 77 - 81

Třetí a poslední novelou Advokátního řádu ve sledovaném období byl zákon číslo 144/1936 Sb. z. a n., kterým se mění a doplňují některá ustanovení o advokátech. Tato novela se týká i kárného statutu a dělí se na šest článků.³⁰

Za povšimnutí stojí úprava v článku II., kde jsou nově upraveny pravomoci advokátní komory, do nichž od účinnosti tohoto zákona spadá i pravomoc usnášet se o zaopatření advokátů a kandidátů advokacie v invaliditě a stáří, jakož i vdov a sirotků po nich a založit za tímto účelem se souhlasem ministra spravedlnosti invalidní a starobní zaopatření a to zřízením ústavu.³¹

Článek III. mění dvě ustanovení zákona ze dne 1. dubna 1872, o vykonávání moci disciplinární nad advokáty a kandidáty advokacie. V § 5 je stanoveno, že v sídle každé advokátní komory bude zřízena zvláštní disciplinární rada. Počet členů rady se odvíjí od počtu advokátů v daném obvodu, má minimálně 10 a maximálně 32 řádných členů a minimálně 4 a maximálně 10 náhradníků. Dále je stanoveno, že při ústním jednání a vyhlášení nálezů musí být kromě presidenta nebo jeho zástupce přítomno ještě nejméně 6 dalších členů rady. V článku IV je upraveno postavení advokáta jako správce konkurzní podstaty. Ten je povinen odvádět dávku z odměn přiznaných za výkon této funkce ve prospěch advokátní komory, jíž je členem. Advokátní komory jsou následně povinny odvézt tyto prostředky do zaopatřovacích útvarů vytvořených podle článku II. Článkem V se zřizují advokátní komory v Bratislavě a v Košicích pro území Slovenska a Podkarpatské Rusi.³²

Tato novela advokátního řádu z roku 1936 jako jediný zákon měnila znění disciplinárního řádu z roku 1872, mezi lety 1918 až 1938 už tento právní předpis nedoznal žádných dalších změn.³³

---

³⁰ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1936* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1936/040-1936.pdf>

³¹ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 75 - 77

³² ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1936* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1936/040-1936.pdf>

³³ BALÍK, Stanislav. *Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie*. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. s. 40

1.2.2 Novelý advokátního tarifu z roku 1890

Organizace advokacie a výkon právnické praxe byl ponechán převážně v samosprávné působnosti advokátních komor, stát však považoval za nutné upravit výši odměn za poskytované právní služby v případě, že nedošlo k ujednání smluvní odměny mezi advokátem a klientem. Toto předpokládal již advokátní řád v § 17, jak je uvedeno výše. V civilních sporech má být odměna za ztrátu času a námahu advokátovu určena tarifem, pokud není dohody a pokud je to možné.³⁴

Rovněž advokátní tarif doznal mezi lety 1918 až 1938 několika novelizací. Dne 10. září 1919 bylo pod číslem 498 vydáno ve sbírce zákonů a nařízení státu československého nařízení vlády o nové sazbě advokátní. K obsahu této novely je třeba zmínit, že na výkony v trestním řízení se sazby uvedené v sazebníku, který je součástí nařízení, použijí jen omezeně. Z působnosti nařízení bylo vyňato území Slovenska. Zajímavá je pravomoc soudu, uložená v § 17, podle něhož má soud právo přezkoumat, zda bylo určitého úkonu ze strany advokáta skutečně zapotřebí a zda byl účelný. Soud mohl přezkoumat i to, zda je oprávněné požadovat vyšší ceny, než sazbové, tedy zde existují podmínky, které to ospravedlňují. V sazebníku jsou v honoráři pracovním (oddělení A) podrobně upraveny odměny dle hodnoty předmětu, oddělení B upravuje náklady na cestovné a poplatky vzdálenostní a v oddělení C jsou upraveny poplatky manipulační.³⁵

Zákon číslo 78/1921 Sb. ze dne 18. února 1921, je zmocňovací zákon, kterým se vláda zmocňuje, aby vydala sazby pro výkony advokátů a jejich kancelářů. Vládě bylo uloženo, aby po konzultacích s advokátními komorami určila, které výkony advokátů v soudním a rozhodčím řízení lze průměrně ocenit a aby pro ně vydala sazby. Pro obvody jednotlivých sborových soudů druhé stolice je po přihlídnutí ke zvláštním poměrům dotyčných území možné vydat sazby zvláštní.³⁶

---

³⁴ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 78 - 79

³⁵ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1919/103-1919.pdf>

³⁶ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1921* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1921/018-1921.pdf>

Vládní nařízení ze dne 3. května 1923 číslo 95/1923 Sb., kterým se ustanovují sazby pro výkon advokátů a jejich kanceláří, bylo vydáno na základě výše zmíněného zmocňovacího zákona. Ačkoliv zmocňovací zákon ukládal konzultace s advokátními komorami, nebyly jejich připomínky brány příliš v úvahu. S přijetím nového advokátního tarifu došlo k úpravě sazeb a nezahrnoval všechny typy právní pomoci, tudíž výše odměn za opomenuté obory právní pomoci se řídila ustanovením o přiměřené odměně podle § 1152 platného znění obecného zákoníku občanského z roku 1811 (ABGB).³⁷

Poslední úpravou advokátního tarifu ve sledovaném období bylo vládní nařízení 170/1932 Sb. ze dne 17. listopadu 1932, kterým se upravuje sazba odměn za zastupování advokáty před pracovními soudy a v řízení opravném. Tento právní předpis stanoví, že pro řízení před pracovními soudy platí ustanovení vládního nařízení číslo 95/1923 Sb., s tou odchylkou, že pokud předmět sporu nepřesahuje částku 5000 Kč, za výkony uvedené v položce 1, 2, 4 až 10 náleží advokátům odměna o 20 % nižší.³⁸

---

³⁷ KOBER, Jan. *Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994*. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 79

³⁸ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1932* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1932/064-1932.pdf>

Tabulka č. 1: Porovnání vybraných položek advokátních tarifů z let 1919³⁹ a 1923⁴⁰

Položka/Advokátní řád	1919	1923
Za jednoduchá podání, mimo ústní jednání a výslech (předmět do hodnoty 100 Kč)	4 Kč	5 Kč
Za jednoduchá podání, mimo ústní jednání a výslech (předmět do hodnoty 600 Kč (500 Kč) do 1000 Kč)	15 Kč	20 Kč
Návrhy v řízení exekučním nebo zajišťovacím (předmět do hodnoty 100 Kč)	4 Kč	6 Kč
Návrhy v řízení exekučním nebo zajišťovacím (předmět od hodnoty 600 Kč (500 Kč) do 1000 Kč)	18 Kč	30 Kč
Za sepsání, opis a výpravu upomínacích dopisů (předmět do hodnoty 100 Kč)	2 Kč	3 Kč
Za sepsání, opis a výpravu upomínacích dopisů (předmět nad hodnotu 600 Kč (1000 Kč))	6 Kč	8–12 Kč
Stravné advokátu, trvá-li jeho nepřítomnost denně nejméně 6 hodin	30 Kč	35 Kč
Stravné kandidátu, trvá-li jeho nepřítomnost denně nejméně 6 hodin	25 Kč	30 Kč
Náhrada advokátu za hodinu cesty k místu a z místa jednání	6 Kč	10 Kč
Náhrada kandidátu za hodinu cesty k místu a z místa jednání	4 Kč	5 Kč
Poplatek advokátu za nocleh mimo bydliště, za každou noc	20 Kč	30 Kč
Poplatek kandidátu za nocleh mimo bydliště, za každou noc	15 Kč	25 Kč
Za opis jedné strany o alespoň 25 řádkách listiny se srovnáním, výpravou a opatřením psacích potřeb (předmět do hodnoty 100 Kč)	0,50 Kč	0,50 Kč
Za podání na poštu, telegrafní nebo jiný úřad	0,50 Kč	1 Kč

1.2.3 Předpisy upravující délku praxe

V průběhu dvacetiletého období mezi světovými válkami doznala délka povinné právní praxe kandidátů advokacie celkem sedmi změn, které byly zveřejněny ve sbírce zákonů a nařízení. Další změny se uskutečnili i rozhodnutími advokátních komor a soudní judikaturou. Kromě délky praxe byla řešena i otázka

³⁹ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1919/103-1919.pdf>

⁴⁰ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1923/040-1923.pdf>

započtení doby výkonu vojenské služby do právní praxe. V roce 1918 činila původní délka praxe sedm let.⁴¹

Prvním takovým předpisem bylo nařízení vlády republiky Československé ze dne 17. července 1919, kterým doplňuje se nařízení ministerstva spravedlnosti ze dne 21. srpna, číslo 268 ř. z. V nařízení byla upravena možnost započtení doby vojenské služby do praxe kandidátu advokacie, který za první světové války vykonával vojenskou službu. Žádost musel k advokátní komoře podat advokát, u kterého byl kandidát advokacie zaměstnán. Aby bylo žádosti vyhověno, požadovalo se, aby dosavadní doba advokátní nebo soudní praxe, včetně vojenské služby dosahovala alespoň tři roky. Výbor advokátní komory mohl z moci úřední toto započtení zpětně zrušit. Udělené započtení se automaticky rušilo, pokud kandidát přestal být zaměstnancem advokáta, který o toto započtení požádal.⁴²

Ještě téhož roku, 9. prosince vstupuje v platnost nařízení vlády republiky československé, kterým se mění a doplňuje nařízení ministra spravedlnosti ze dne 21. srpna, číslo 268 ř. z., o opatřeních pro právní čekatele (právní praktikanty, auskultanty, kandidáty advokacie a notářství), kterým bylo válkou konání jejich civilní služby znemožněno. Tento předpis se týkal kandidátů advokacie, kteří byly zapsáni do seznamu kandidátů při nástupu vojenské služby, ale i pro absolventy, kteří se zapsali do seznamu kandidátů až po skončení vojenské služby. Ti však museli nastoupit vojenskou službu do jednoho roku od ukončení studia a do jednoho roku po skončení vojenské služby nastoupit do praxe. Vojenská služba se započítala do sedmiletého praktického zaměstnání a i do doby, kterou měl kandidát strávit u advokáta. K advokátní zkoušce byl kandidát připuštěn, pokud kromě ostatních náležitostí doložil i absolvování šesti měsíční praxe u soudu a dvouletou praxi u advokáta. Ti kandidáti, jejichž celková vojenská služba přesáhla čtyři a půl roku, dokládali praxi u advokáta pouze roční. O započtení rozhodoval příslušný výbor advokátní komory.⁴³

---

⁴¹ BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 148

⁴² ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1919/084-1919.pdf>

⁴³ ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1919/137-1919.pdf>

Následně v roce 1920 bylo ustanovení, které poskytovalo kandidátům sloužícím ve vojsku déle než čtyři a půl roku výhodu v podobě pouze roční povinné praxe u advokáta, zrušeno vládním nařízením č. 176/1920 Sb. z. a n., kterým mění se nařízení č. 651/1919 Sb. z. a n., o opatřeních pro právní čekatele, kterým bylo válkou znemožněno konati civilní službu.⁴⁴

Délku právní praxe upravoval již zmíněný zákon č. 40/1922 Sb. z. a n., v § 5 stanovil šestiletou právní praxi, přičemž pět let praxe musel kandidát vykonat u advokáta. V odstavci 2 zákon stanovil, že od 1. ledna 1924 postačí pětiletá právní praxe, pokud je celá vykonána u advokáta. Odstavec 3 tohoto zákona stanovil, že praxe u finanční prokuratury se rovná praxi u advokáta. Odstavec 7 tohoto zákona stanovil, že výhody povolené kandidátům, kteří byli zdrženi válkou, zůstávají nedotčeny.⁴⁵

Kromě zákona č. 40/1922 Sb. bylo roku 1922 přijato vládní nařízení č. 262/1922 Sb. z. a n., kterým se mění a doplňuje vládní nařízení č. 651/1919 Sb. z. a n., o opatřeních pro právní čekatele, kterým bylo válkou znemožněno konati civilní služby. Nařízení rozšiřuje v odstavci 2, článku 1 seznam adresátů o ty kandidáty advokacie, kteří do dvou let po absolvování právnických studií nastoupili vojenskou službu a následně do dvou let po skončení vojenské služby vstoupili opět do praxe. Výhody tohoto ustanovení se vztahovali na kandidáty advokacie a na ty, kteří byli zapsáni do seznamu kandidátů do jednoho měsíce od nabytí účinnosti.⁴⁶

Zákon č. 144/1936 Sb. z. a n., zmíněný výše, prodlužoval právní praxi opět na šest let a zachovával minimální dobu praxe, vykonávanou u advokáta, v délce nejméně pěti let. Právní praxe u soudu, státního zastupitelství, veřejného notáře a správního nebo finančního úřadu byla započítávána úhrnem jen do jednoho roku.⁴⁷

V odstavci 4 článku I odkazuje zákon č. 144/1936 Sb. z. a n. na vládní nařízení, které bude přijato za účelem úpravy délky praxe těm, kteří konali

---

⁴⁴ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/037-1920.pdf>

⁴⁵ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1922* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1922/013-1922.pdf>

⁴⁶ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1922* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1922/093-1922.pdf>

⁴⁷ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1936* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1936/040-1936.pdf>

presenční vojenskou službu. Stalo se tak vládním nařízením ze dne 3. července, č. 224/1936 Sb. z. a n., o započtení vojenské služby presenční do právní praxe kandidátů advokacie. Vojenskou službou presenční se rozuměla služba konaná v československé branné moci, pokud však nebyla trestem prodloužena. Do právní praxe se započítávala polovina doby výkonu vojenské služby.⁴⁸

1.2.4 Další vybrané předpisy

Chronologicky první z právních předpisů týkajících se advokacie, které nelze opomenout, je zákon č. 13/1920 Sb. z. a n., kterým se mění ustanovení o služební přísaze právních praktikantů, auskultantů, soudních notářů, soudců a advokátů. Tento zákon uvádí znění služebních přísah dotčených právnických povolání, které se vykonávají při nástupu do služby nebo úřadu. Přísahy se vykonávali tak, že přísahající znění přísahy opakuje a poté podá ruku tomu, kdo ho do přísahy bere. Povinnost vykonat tuto přísahu mají všichni včetně těch advokátů a soudců, kteří praxi a úřad již vykonávají a pokud tak neučiní, platí právní domněnka, že se vykonávání praxe nebo úřadu vzdal. Advokáti, kteří již praxi vykonávali, přísahali písemně, listinu vlastnoručně podepsali a prostřednictvím místně příslušného okresního soudu přísežnou formulí odeslali presidiu vrchního zemského soudu ve lhůtě jednoho měsíce od vyhlášení zákona. Přísaha advokátů zněla: „*Přísahám, že budu Československé republice vždy věren a vlády její poslušen, že budu veškeré zákony a platná nařízení zachovávat a všechny povinnosti svědomitě plnit.*“⁴⁹

Dne 17. ledna 1920, tedy o měsíc a půl později byl přijat zákon č. 34/1920 Sb. z. a n., jímž se provádí zákon ze dne 2. prosince 1919, č. 13/1920 Sb. z. a n., o služební přísaze právních praktikantů, auskultantů, soudních notářů, soudců a advokátů. Toto prováděcí nařízení například stanoví, že o každém výkonu přísahy se pořizoval protokol, pokud se dle dosavadních předpisů neděje zápisem do knihy přísah. Výkon přísahy se též zapisoval do ustanovovací listiny předložené

---

⁴⁸ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1936* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1936/055-1936.pdf>

⁴⁹ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/002-1920.pdf>

přisahajícím. Nařízení se také zabývá možného prodloužení zákonné lhůty, určené soudcům a advokátům, kteří již vykonávali v době nabytí účinnosti zákona svůj úřad nebo praxi a dále uvádí i následky v případě nedodržení lhůty. V nařízení je též upraven postup okresních soudů v případě, že mají pochybnost o pravosti vlastnoručního podpisu advokáta na přísežné formulí. V neposlední řadě je předmětem tohoto prováděcího nařízení aplikace zákona č. 13/1920 Sb. z. a n. na Slovensku.⁵⁰

Zákon ze dne 13. května 1936 č. 130/1936 Sb. z. a n., jímž se mění a doplňuje zákon na ochranu republiky (zákon č. 50/1923 Sb. z. a n.) předpokládal v § 6 vznik seznamu osob oprávněných obhajovat v trestních věcech uvedených v § 36 a), odst. 1 zákona č. 50/1923 Sb. z. a n., který byl veden ministerstvem vnitra. Osoby, které nebyly do seznamu zapsány, nemohly být obhájci v trestním řízení. Do seznamu mohou být zapsány pouze ty osoby, které jsou oprávněny obhajovat v civilních věcech a které složí písemný slib mlčenlivosti. Je zde vyhrazena pravomoc ministerstva spravedlnosti zapsat do seznamu osobu i bez její žádosti, pokud však tato osoba nesloží požadovaný písemný slib, může být ministerstvem spravedlnosti opět vyškrtuta. Ministerstvu spravedlnosti je rovněž vyhrazena možnost bez udání důvodu odeprít v konkrétních případech zápis do seznamu a také kteroukoliv osobu v seznamu již zapsanou bez udání důvodu vyškrtnout. Do vyhlášení seznamu osob oprávněných obhajovat v trestních věcech uvedených v § 36 a) odst. 1 zákona na ochranu republiky mohli v těchto věcech obhajovat jen obhájci, kteří vykonali písemný slib a které prezident místně příslušného vrchního soudu připustí.⁵¹

1.3 Advokátní komory

Po 28. říjnu 1918 působily v českých zemích i nadále tři advokátní komory, přičemž vůdčí role připadla České advokátní komoře se sídlem v Praze, jejíž prezident vykonával i funkci předsedy Stálé delegace advokátních komor. Vedle

---

⁵⁰ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/007-1920.pdf>

⁵¹ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1936* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1936/035-1936.pdf>

České advokátní komory to byla ještě Moravská advokátní komora se sídlem v Brně a Slezská advokátní komora se sídlem v Opavě.⁵²

V roce 1918, v době vzniku samostatného československého státu zastával post prezidenta advokátní komory v Praze JUDr. Friedrich Kaufmann, který byl německé národnosti. Volební období prezidenta bylo tříleté, přičemž podle tehdejšího jednacího řádu platil rotační systém, tedy, že následující volební období funkci vykonával občan české národnosti a poté opět občan národnosti německé. Takto se JUDr. Friedrich Kaufmann ve funkci střídal od roku 1905 s českým prezidentem JUDr. Eduardem Koernerem. Vzhledem k říjnovým událostem roku 1918 se rozhodl německý prezident pražské advokátní komory rezignovat a na jeho místo byl roku 1919 jmenován JUDr. Eduard Koerner.⁵³

V České advokátní komoře se vedoucí úlohy chopil Spolek českých advokátů, jehož cílem bylo především zrušení stávajícího jednacího řádu komory, který stanovil paritní princip při volbách do orgánů komory, tedy, že bude volen vždy stejný počet českých, jako německých zástupců.⁵⁴

Po valné hromadě advokátní komory v roce 1919, kdy proběhlo bouřlivé jednání o úpravě národnostních poměrů mezi Spolkem českých advokátů a zástupci německého spolku, nakonec obě strany dospěly k dohodě a bylo odsouhlasen volební klíč, podle něhož byl předsedou advokátní komory volen Čech. Dále byly voleni dva místopředsedové, z nichž jeden byl Čech a druhý Němec a 27 řadových členů výboru, přičemž 16 zástupců bylo české národnosti a 11 bylo národnosti německé. Toto bylo potvrzeno právě v roce 1920 na další valné hromadě advokátní komory zvolením JUDr. Aloise Stompfe do funkce předsedy.⁵⁵

Předmětný jednací řád byl v polovině roku 1919 ministrem spravedlnosti JUDr. Františkem Soukupem změněn, čímž bylo vyhověno prosbám mnoha českých advokátů. Přestala se uplatňovat zásada paritního zastoupení a roku 1920 byl prezidentem komory zvolen Čech JUDr. Alois Stompfe, který ve funkci setrval

---

⁵² BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 151

⁵³ KOBER, Jan. Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 81

⁵⁴ BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 151

⁵⁵ BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Česká advokátní komora ve spolupráci s Národní galerií, 2009. s. 151 - 152

až do roku 1934. Toho roku byl jeho nástupcem zvolen malostranský advokát a senátor Národního shromáždění československé republiky JUDr. Antonín Klouda. Funkci vykonával do počátku roku 1938, a následně po druhé světové válce opět od roku 1945. Funkce se vzdal v roce 1948 z důvodu probíhající likvidace stavovské samosprávy zločinným komunistickým režimem.⁵⁶

---

⁵⁶ KOBER, Jan. Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994. Praha: Česká advokátní komora, 1994, s. 81 - 83

2. Tvář Karlína a Žižkova za první republiky

Pražské čtvrti Karlín a Žižkov spolu bezprostředně sousedí a jejich historický vývoj je i z tohoto důvodu velmi propojen, na druhou stranu jsou od sebe odděleny přírodní dominantou, kterou představuje vrch Žižkov. Jeho původní název je Vítkov, pravděpodobně podle jednoho z pražských měšťanů, Vítka. Název Žižkov se začal používat na počest Žižkova vojska, které právě na tomto místě, v bitvě na Vítkově porazilo vojsko Zikmundovo.⁵⁷

Charakter těchto čtvrtí určovala i jejich poloha. Zatímco území Karlína leží převážně v nížině podél břehu Vltavy, území Žižkova je situováno spíše v kopcovitém terénu, což bezesporu přispělo k utváření jejich celkové podoby, jak ji znali naši předci v době první republiky. Zatímco Karlín byl čtvrtí spíše průmyslovou, Žižkov by se dal označit jako čtvrť rezidenční.

Ke konci 19. století se předměstské obce jako byly Karlín a Žižkov postupně rozrůstaly. Vedle nich vznikaly i nové obce, vzdálenější od pražského městského centra, což způsobilo, že Karlín a Žižkov se pomalu stával širší součástí Prahy. Až do vzniku samostatného československého státu byl však rozdíl mezi historickým jádrem Prahy a jejími nejbližšími předměstími stále patrný.⁵⁸

2.1 Karlín

První zmínka o oblasti dnešního Karlína pochází již z roku 993, konkrétně se jedná o zápis v zemských deskách, kde byl evidován jako pozemek ve vlastnictví Břevnovského kláštera. Karlín je unikátní tím, že byl v roce 1817 založen na zelené louce a jeho výstavba byla pečlivě naplánována, má jako jedna z mála pražských čtvrtí šachovnicovitý půdorys s velkoryse navrženými klasicistními domy, které měly jednotné uspořádání. V průmyslovou oblast se Karlín začal intenzivně proměňovat počátkem druhé poloviny 19. století, kdy započala nesystémová

---

⁵⁷ DVORÁK, Tomáš a kolektiv. Žižkov (svěráz pavlačí a strmých ulic). Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2012, s. 85 - 90

⁵⁸ MÍKA, Zdeněk. Karlín (nejstarší předměstí Prahy). Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2011, s. 7

výstavba továrních hal, skladů a jiných průmyslových budov, která narušila předchozí jednotné uspořádání. Mezi významné budovy se řadí především Invalidovna z první poloviny 18. století, Negrelliho viadukt z roku 1849, kostel sv. Cyrila a Metoděje z roku 1863 a karlínskou synagogu z roku 1861. Z důvodu rostoucího počtu obyvatel byl Karlín v roce 1903 povýšen na město.⁵⁹

Obrázek č. 1: Dobová mapa Karlína⁶⁰

Na základě zákona č. 114/1920 Sb. z. a n. ze dne 6. února 1920, kterým se sousední obce a osady slučují s Prahou, mělo být 37 obcí včetně Karlína připojeno k Praze. Zákon však nabyl účinnosti až po dvouletém přípravném období, stalo se tak 1. ledna 1922. Takzvanému zákonu o vytvoření Velké Prahy předcházela zákon č. 88/1920 Sb. z. a n., o zřízení státní regulační komise pro hlavní město Prahu s okolím, podle kterého této komisi náležela příprava územního a regulačního plánu a řízení otázek výstavby a přestavby. Karlín se tak stal X. pražským obvodem a

⁵⁹ prahaneznama.cz. *Karlín* [online]. Praha: Praha Neznámá s.r.o. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z WWW: <https://www.prahaneznama.cz/praha-8/karlín/>

⁶⁰ vodnimlyny.cz. *Ronzův mlýn, Mlýn Na kameni, Šaškovy mlýny* [online]. Praha: Rudolf Šimek [cit. 2018-06-24]. Dostupné z WWW: <http://vodnimlyny.cz/mlýny/objekty/detail/149-ronzuv-mlýn-mlýn-na-kameni-saskovy-mlýny>

jako v ostatních pražských obvodech v něm začaly působit nové orgány místní samosprávy, kterými byli místní výbory, jimž předsedal starosta obvodu.⁶¹

Obrázek č. 2: Znak města Karlína⁶²

1 Znak města Karlína, schválený při povýšení Karlína na město r. 1903

Obrázek č. 3: Znak města Žižkova⁶³

Do vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava nedoznala podoba Karlína výraznějších změn, i nadále si držel svůj průmyslový ráz a byl působištěm mnoha řemeslných a živnostenských společenstev. Připojením k Velké Praze se osvěžil i společenský život, akce místních spolků různorodého zaměření byly doplněny kulturními událostmi na celopražské úrovni a pomalu se stírali dříve výrazné rozdíly. V průmyslové oblasti byla nejvýznamnější v Karlíně sídlící společnost Daňkova strojárna, která se stala roku 1927 součástí koncernu Českomoravská-Kolben-Daněk (ČKD). Urbanistický vývoj mezi světovými válkami stagnoval, poměrně výrazných změn se však dočkaly vltavské ostrovy při karlínském nábřeží.

⁶¹ MÍKA, Zdeněk. Karlín (nejstarší předměstí Prahy). Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2011, s. 138

⁶² muzeumprahy.cz. *Populárně naučná literatura* [online]. Praha: Muzeum hlavního města Prahy. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z WWW: http://eshop.muzeumprahy.cz/index.php?main_page=popup_image_additional&pID=172&pic=0&products_image_large_additional=images/uploads/Karlin_01.jpg

⁶³ vzpominej.nm.cz. *První starosta Žižkova* [online]. Praha: Národní muzeum. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z WWW: <http://vzpominej.nm.cz/znami-neznami-nejen-zizkovaci/prvni-starosta-zizkova.html>

Z důvodu průmyslového využití a zabezpečení logistických potřeb karlínského nákladového nádraží byly menší ostrovy spojovány s většími za účelem opatření větších prostor, na kterých vznikaly nové skladištní budovy a k nim vedoucí kolejistiště, ale například i různé sportovní kluby a sdružení. Při těchto pracích docházelo i k postupnému zasypávání karlínského vltavského ramena, z něhož se stalo rameno mrtvé, a tím byl karlínský přístav odsouzen k likvidaci. Přístav, který již dlouho nevyhovoval svou omezenou kapacitou, zanikl roku 1926.⁶⁴

Zajímavostí, kterou se ovšem nelze příliš pyšnit je, že právě v Karlíně byla roku 1921 založena komunistická strana, a to v hospodě u Zábranských v Křižíkově ulici. Hospoda zde stojí dodnes. Ustavující sjezd se pak konal v budově karlínského Národního domu čp. 14 v Hybešově ulici.⁶⁵

2.2 Žižkov

První záznamy o území dnešního Žižkova pochází z 11. století v souvislosti s popravištěm na šibeničním vrchu, které si zde zřídilo Staré Město pražské. Koncem středověku bylo toto místo přeměněno na vinice a přejmenováno na Viničné hory, platilo zde zvláštní viniční právo. Svým strážovitým profilem se k vysazení vinné révy velice hodilo. Osudným se stal vinicím rok 1648, kdy byl Vítkov a jeho okolí obsazen Švédy, kteří odtud odstřelovali Prahu, poté již z větší části obnoveny nebyly. Na počátku 19. století byl osud bývalých vinic nejasný, uvažovalo se i o tom, že budou rozděleny mezi sousední obce. V roce 1849 bylo toto území sloučeno v jednu obec s názvem Vinohrady.⁶⁶

Postupem času se nová obec Vinohrady stala velmi vyhledávaným místem pro život a na rozdíl od průmyslového Karlína se měnila v pulsující rezidenční čtvrť. Důkazem jsou výsledky sčítání lidu v roce 1850, podle kterých na dnešním katastrálním území Žižkova žilo 197 obyvatel. V osmdesátých letech 19. století

---

⁶⁴ MÍKA, Zdeněk. Karlín (nejstarší předměstí Prahy). Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2011, s. 138

⁶⁵ prahaneznama.cz. *Karlín – první pražské předměstí* [online]. Praha: Praha Neznámá s.r.o. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z WWW: <https://www.prahaneznama.cz/praha-8/karlin/karlin-prvni-prazske-predmesti/>

⁶⁶ AUGUSTA, Pavel; BRONCOVÁ, Dagmar (editoři). Praha: Milpo media s.r.o., 2013, s. 9 - 10

ovšem propukla masivní výstavba nových domů, jejichž počet vzrostl o více než 700. V censu konaném roku 1890 tak populace města Žižkova čítala na 42 000 osob, což značí strmý populační i urbanistický rozvoj.⁶⁷

Při císařské návštěvě Prahy v roce 1867 se dostalo Vinohradům pocty, když František Josef I. změnil jejich název na Královské Vinohrady. Zanedlouho poté, v roce 1875, došlo k odštěpení Žižkova od Královských Vinohrad a vznikají tak dvě na sobě nezávislé samosprávy. Název Žižkov byl však úředně povolen až o dva roky později, kdy obyvatelstvo dalo tomuto názvu přednost před habsbursky motivovaným návrhem, Rudolfov. Vzhledem k výše nastíněnému rozvoji Žižkova vydal císař František Josef I. dlouho očekávané privilegium, jímž Žižkov povýšil na město.⁶⁸

Po vzniku Československa nastala jednání o připojení města ku Praze, k čemuž došlo nabytím účinnosti zákona o Velké Praze v roce 1922 a Žižkov se tak společně s Malešicemi a Hrdlořezy stal XI. obvodem hlavního města Československé republiky.⁶⁹

Stejně jako v Karlíně se podoba Žižkova v době první republiky již příliš neměnila, všechny lukrativní parcely již byly zastaveny od konce 19. století a výstavba pokračovala jen v okrajových částech. Typická byla hrdość místních obyvatel na svůj žižkovský původ, možná také proto, že se jednalo o čtvrť, kde nebylo radno se s někým pouštět do konfliktu. Od samého založení byl Žižkov místem trvalého pobytu spíše pro chudší vrstvy obyvatel, typické také bylo velké množství restauračních podniků různého typu. Celkový obraz této pražské čtvrti dotvářeli příkré a úzké ulice, na mnoha místech tvořící spleť, velké množství dvorků ve vnitroblocích, tvořených činžovními domy s vnitřními pavlačemi. Z dobových fotek je patrné, že Žižkov byl opravdu velice živým místem.⁷⁰

Na území Žižkova se nachází mnoho zajímavých budov. Zvláštní odstavec je třeba věnovat Národnímu památníku na Vítkově, který byl k počtě

---

⁶⁷ zizkov-kpz.webnode.cz. *Krajina na východní straně Prahy osmnáctého a devatenáctého století* [online]. Praha: Klub přátel Žižkova, z.s. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <http://files.zizkov-kpz.webnode.cz/200000056-9604f96fdf/Z%20historie%20Žižkova.pdf>

⁶⁸ vzpominej.nm.cz. Žižkov [online]. Praha: Národní muzeum. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <http://vzpominej.nm.cz/zizkov/>

⁶⁹ AUGUSTA, Pavel; BRONCOVÁ, Dagmar (editoři). Praha: Milpo media s.r.o., 2013, s. 11 - 18

⁷⁰ prahaneznama.cz. *Město Žižkov* [online]. Praha: Praha Neznámá s.r.o. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <https://www.prahaneznama.cz/praha-3/zizkov/mesto-zizkov/>

československých legionářů zbudován z iniciativy nově vzniklého Sboru pro zbudování Žižkova pomníku na Žižkově v letech 1928 (k příležitosti desátého výročí založení republiky) až 1938, kdy mělo dojít k předání do majetku státu, k čemuž vzhledem k mnichovským událostem nedošlo, takže památník zůstal v majetku Sboru. Pod jezdeckou sochou Jana Žižky z Trocnova se nacházel Hrob neznámého vojína, který byl ze symbolických důvodů zničen nacisty, avšak v roce 1949 byl obnoven. Za druhé světové války prostory sloužili jako sklad Wehrmachtu. Po únorovém převratu v roce 1948 začal památník sloužit k propagaci komunistické ideologie a režimu. V roce 1953 zde bylo zbudováno mauzoleum Klementa Gottwalda. Ústřední síň památníku jako pietní prostor byla původně určena k pohřbívání významných československých legionářů, k tomu však nikdy nedošlo a naopak sloužila jako místo posledního odpočinku představitelů komunistické strany.⁷¹

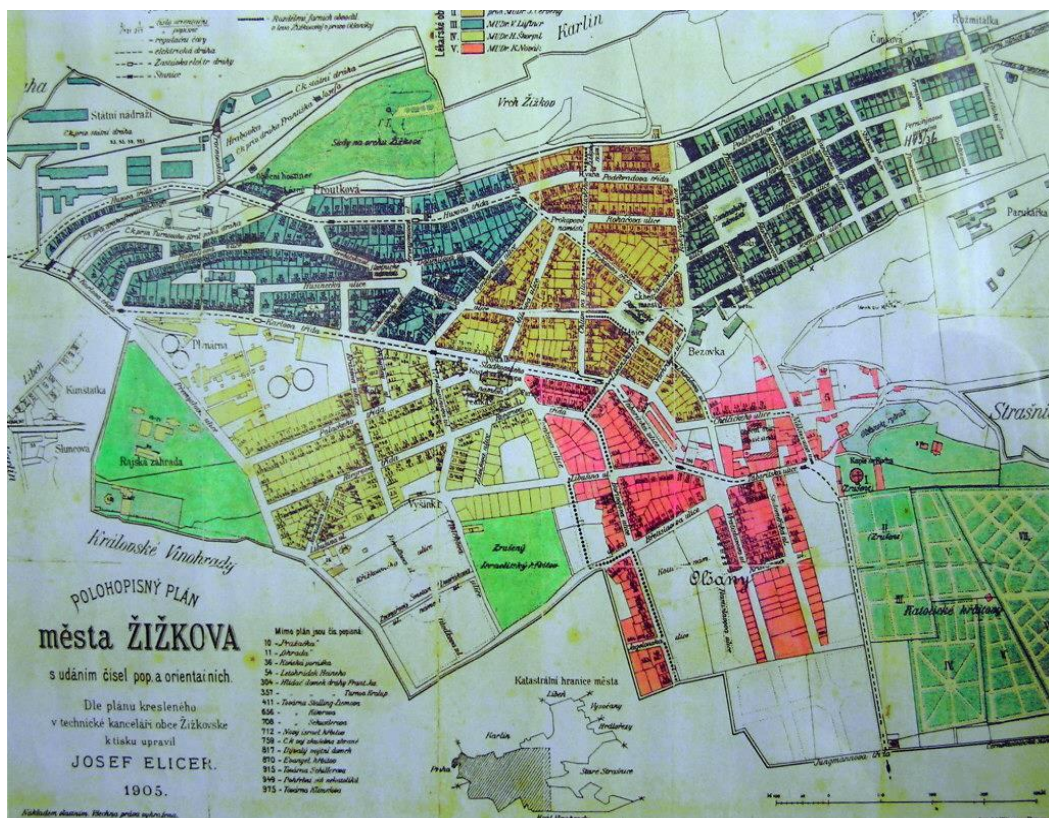
Mezi další stavby, které nelze opomenout se řadí novorenesanční žižkovská radnice z roku 1890, dále například kostel sv. Prokopa, dokončený v roce 1903, který je z jihu a západu obklopen budovou gymnázia Karla Sladkovského. Z druhé poloviny 17. století, kdy Praha byla otřesena epidemií moru, pochází kostel sv. Rocha, který původně sloužil jako morová kaple. Dále je nutné zmínit, že tato čtvrť je domovem fotbalového klubu FK Viktoria Žižkov, v době první republiky zde působil i konkurenční AFK Union Žižkov.⁷²

---

⁷¹ nm.cz. Národní památník na Vítkově [online]. Praha: Národní muzeum [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: http://www.nm.cz/download/npv_pro_navstevniky.pdf

⁷² prahaneznama.cz. Město Žižkov [online]. Praha: Praha Neznámá s.r.o. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <https://www.prahaneznama.cz/praha-3/zizkov/mesto-zizkov/>

Obrázek č. 4: Dobová mapa Žižkova⁷³

2.3 Vznik Velké Prahy

Velká Praha, jak bylo hlavní město československé republiky nazýváno, vznikla 6. ledna 1922 na základě zákona č. 114/1920 Sb. z. a n., který vešel v platnost 1. ledna 1922. Toho dne bylo k městu, skládajícího se ze sedmi dosavadních čtvrtí, připojeno třicet osm nových. Osm z nich spadalo k tomuto datu do samosprávného okresu karlínského, čtrnáct do samosprávného okresu smíchovského, deset do samosprávného okresu vinohradského a šest do samosprávného okresu žižkovského. Prakticky přes noc tak vzrostl počet občanů z 223 000 lidí na 600 000 a celková rozloha města činila 172 kilometrů čtverečních.⁷⁴

⁷³ zizkov-kpz.webnode.cz *Mapa Žižkova* [online]. Praha: Klub přátel Žižkova, z.s. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <https://zizkov-kpz.webnode.cz/files/200000052-7dc7e7ec22/mapa%201905.jpg>

⁷⁴ ftp.aspi.cz. *Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920* [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/023-1920.pdf>

Před samotným sloučením byla pražská aglomerace v celosvětovém měřítku ojedinělá tím, že na velmi malém prostoru se zde soustředila početná skupina samostatných měst. Celý proces vytvoření hlavního města byl proveden ministerstvem vnitra. Krátce po válce proběhly ještě dva pokusy o sloučení, které konečnému řešení předcházely. První z nich byl iniciován pražskými předměstími v čele s Karlínem a Královskými Vinohrady a měl fungovat na principu série smluv, které by upravovaly vzájemné vztahy a rámec společného vývoje. Druhý z pokusů byl veden prozatímním ústředním zastupitelstvem hlavního města Prahy, vedeném primátorem Přemyslem Šámalem, kteří navrhovali takovou podobu zákona, která by umožňovala připojit k Praze vybranou obec bez předchozí dohody, případně i bez jejího souhlasu. Právě druhý z těchto pokusů se stal podkladem pro ministerstvo vnitra při vytváření zákona č. 114/1920 Sb. z. a n.⁷⁵

Zákon o Velké Praze stanovil, že dnem sloučení se všechny dosud samosprávné obce podřizují zákonům a ustanovením platným pro hlavní město Prahu. V § 3 je stanoveno, že veškeré jmění a závazky obcí přechází dnem sloučení na Prahu a zároveň hlavní město přebírá do svých služeb všechny úředníky dotčených obcí. § 4 ruší žižkovský a král. vinohradský okres. Žižkova a Karlína se týká také ustanovení § 9, které zrušuje zvláštní společenství obcí Karlína, Smíchova, Král. Vinohradů a Žižkova, založené zákonem č. 48 z. z. ze dne 16. srpna 1899, ke zřízení, udržování a správě společné vodárny. V zákoně se nachází rovněž ustanovení, které od vydání zákona zakazuje dotčeným obcím uzavírat půjčky a přejímat závazky bez předchozího souhlasu obce pražské. Dále je garantována výše obecních poplatků a dávek, které zůstanou po připojení v dosavadní výši. Na připojená předměstí se rozšířil i pražský policejní obvod, přičemž v případě nesouhlasu obce je zde možnost provedení vládním nařízením. Toto ustanovení v § 13, řešící rozšíření pražského policejního obvodu, nabylo účinnosti již 4. 3. 1920.⁷⁶

Stejného dne, tedy 6. února 1920, byly vydány další tři zákony, které upravovaly nově vzniklou situaci v Praze. Zákon č. 115/1920 Sb. z. a n., o volbách

---

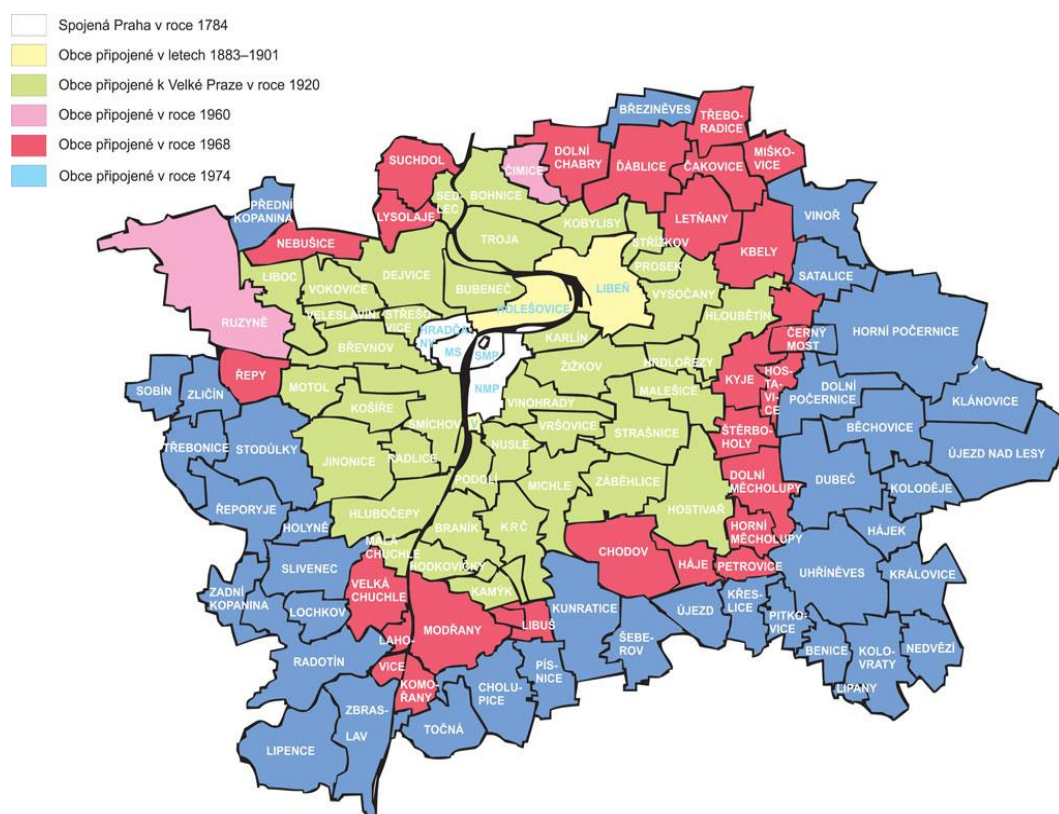
⁷⁵ DRNEK, Kryštof, Nerealizovaná Praha. Praha, 2017. Disertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav hospodářských a sociálních dějin, s. 18-20.

⁷⁶ ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/023-1920.pdf>

do ústředního zastupitelstva hlavního města Prahy stanovil, že ve Velké Praze se volí do společného ústředního zastupitelstva o stu členech a že dozorovým orgánem nad průběhem voleb je zemská správa politická. Dle § 5 musel pro kandidaturu do ústředního zastupitelstva kandidát předložit kandidátní listinu opatřenou nejméně pěti sty podpisy voličů.⁷⁷

Obrázek č. 5: Schéma vzniku Velké Prahy a její územní vývoj⁷⁸

Zákon č. 116/1920 Sb. z. a n., o organizaci a působnosti ústředního zastupitelstva hlavního města Prahy a místních výborů. Ten upravoval například volbu primátora, ke které bylo zapotřebí účasti nejméně dvou třetin členů zastupitelstva. Volba měla dvě kola, a pokud nebyl zvolen nový primátor, konala se užší volba, které se účastní už jen dva členové zastupitelstva, kteří ve druhém

⁷⁷ ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/023-1920.pdf>

⁷⁸ ahmp.cz. Územní vývoj Prahy [online]. Praha: Archiv hlavního města Prahy [cit. 2018-03-23]. Dostupné z WWW: <http://www.ahmp.cz/index.html?mid=47&wstyle=0&page=%27%27>

kole obdrželi nejvíce hlasů. Primátor měl tři náměstky volené rovněž zastupitelstvem a městská rada se skládala z 24 členů. Volby do místních výborů se konaly vždy týden po volbách do ústředního zastupitelstva. Počet členů místního výboru byl stanoven dle počtu obyvatel každé čtvrti, a to od 12 do 42 členů, v čele výboru stál starosta. Dále zákon stanoví působnost ústředního zastupitelstva a místních výborů, přičemž do působnosti výborů spadají takové záležitosti, které slouží ryze místním účelům a odpovídají místním zájmům.⁷⁹

Zákon č. 117/1920 Sb. z. a n., kterým se mění a doplňují některá ustanovení zákona ze dne 5. května 1908, č. 32 z. z. o zavedení a vybírání obecních platů a dávek v obci hlavního města Prahy v § 1 zaváděl vybírání obecní dávky ze psů. Dále zde byla stanovena možnost vybírat obecní dávky za užívání veřejných statků, možnost vybírat obecní dávku z nezastavěných pozemků na území hlavního města Prahy a také možnost vybírat takzvané dlažebné, což byla dávka z osobních a nákladních vozidel. Tento zákon také zpoplatnil jízdu elektrickou dráhou a jinými hromadnými dopravními prostředky.⁸⁰

---

⁷⁹ ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/023-1920.pdf>

⁸⁰ ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/023-1920.pdf>

3. Advokacie v Karlíně v letech 1918 – 1938

Tato kapitola je zaměřena převážně na dvě období, a sice období mezi lety 1926 až 1929 a následně mezi lety 1934 až 1937. K tomuto kroku jsem byl nucen přistoupit vzhledem k nízké dostupnosti podkladů, zejména jednotlivých ročenek seznamu advokátů. V knihovně České advokátní komory se z prvorepublikového období nachází jen výše zmíněné ročenky. Z jiných zdrojů ale vyplývá, že například František Čerovský působil v Karlíně už od roku 1910 jako koncipient, od roku 1912 pak jako advokát. Eugen Grünbaum přesídlil do Karlína v roce 1919 z Celetné ulice. Karel Líbal přesídlil do Karlína dva měsíce před vypuknutím první světové války z Vysočan a František Lokay působil v Karlíně minimálně od roku 1919, kdy byl do seznamu kandidátů advokacie zapsán jeho syn, který dle záznamů působil v jeho kanceláři. O Josefu Neumannovi víme, že byl zapsán do seznamu advokátů se sídlem v Karlíně roku 1923, Karel Schönbaum již v roce 1919. Arnošt Steiner přesídlil z Prahy do Karlína roku 1917 a Antonín Zvěřina přesídlil do Karlína v roce 1919 z Velvar.⁸¹

Vzhledem k laskavému sdělení pana doktora Stanislava Balíka, který za mě nahlédl do svého soukromého seznamu advokátů za rok 1925, mohu započat přesné mapování karlínské advokacie již od tohoto roku. V roce 1925 působil v Karlíně celkem patnáct advokátů, což je o dva méně, než v následujícím roce.

Advokáti působící v Karlíně v roce 1925 vykonávali nadále svou praxi i v roce 1926, tohoto roku jim však přibyli dva noví mladí kolegové, kteří byli zapsáni do seznamu advokátů v průběhu roku 1925. Byli jimi Vintř Radimský a Jan Zajíček.⁸²

Z tabulky č. 2 lze vyčíst, že jako sídelní ulice byla mezi advokáty velmi oblíbena Královská třída (dnešní Sokolovská ulice), kde mělo v roce 1926 zapsáno své sídlo dvanáct z celkových 17 karlínských advokátů. Tři advokáti pak měli svou kancelář na Palackého třídě (dnešní Křižíkova ulice) a zbývající dva advokáti působili ve Vítkově a Pobřežní ulici (ty si své jméno uchovaly do dnes).

---

⁸¹ Osobní fondy advokátů, Česká advokátní komora - archiv odboru matriky.

⁸² Seznam advokátů za rok 1926. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1926.

Tabulka č. 2: Advokáti působící v Karlíně v roce 1926⁸³

Advokát	Sídlo	Rok zápisu do seznamu advokátů
Dr. Brabec Jaroslav	Vítkova č.p. 18	26. srpna 1901
Čerovský František	Královská tř. č.p. 25	12. října 1912
Dr. Fischer Jindřich	Královská tř. č.p. 37	2. listopadu 1899
Grünbaum Eugen	Palackého tř. č.p. 1	31. března 1905
Jasura Antonín	Královská tř. č.p. 8	24. února 1914
Líbal Karel	Královská tř. č.p. 39	4. března 1913
Lokay František	Královská tř. č.p. 45	26. července 1892
Lokay František, ml.	Královská tř. č.p. 45	4. srpna 1924
Němec Josef	Palackého tř. č.p. 1	13. března 1895
Neumann Josef	Královská tř. č.p. 3	29. ledna 1923
Porges Josef	Královská tř. č.p. 19a	9. února 1883
Radimský Vintíř	Pobřežní č.p. 3	22. prosince 1925
Schönbaum Karel	Královská tř. č.p. 3	10. května 1919
Siegler Karel	Královská tř. č.p. 19a	13. února 1924
Steiner Arnošt	Královská tř. č.p. 3	11. května 1917
Zajíček Jan	Palackého tř. č.p. 25	23. ledna 1925
Zvěřina Antonín	Královská tř. č.p. 3	22. května 1919

V roce 1927 zůstal celkový počet advokátů stejný jako v roce předešlém, tři advokáti sice Karín opustili, nicméně jiní tři advokáti si ho zvolili jako první sídlo své advokátní kanceláře.

Svou advokátní kancelář přeložili Vintíř Radimský a Karel Siegler, kromě nich i Josef Neumann, který oznámil výboru advokátní komory v Praze dopisem ze dne 25. srpna 1926 přeložení své kanceláře do Prahy, Panenské ulice č.p. 6.⁸⁴

⁸³ Seznam advokátů za rok 1926. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1926.

⁸⁴ Osobní fond Josefa Neumanna, Česká advokátní komora - archiv odboru matriky.

Novými kolegy karlínských advokátů se stali Jan Stádník, Josef Steyer a Václav Urban, všichni začínající advokáti, zapsaní do seznamu advokátů mezi březnem a květnem roku 1926.⁸⁵

Tabulka č. 3: Advokáti působící v Karlíně od roku 1927⁸⁶

Advokát	Sídlo	Rok zápisu do seznamu advokátů
Stádník Jan	Královská tř. č.p. 19a	10. března 1926
Steyer Josef	Komenského č.p. 8	25. května 1926
Urban Václav	Vítkova č.p. 18	9. dubna 1926

V seznamu advokátů za rok 1928 již nenalezneme jméno Františka Lokaye, který dne 18. března 1927 zemřel. Kromě advokacie se věnoval psaní cestopisných článků a byl také aktivním Sokolem.⁸⁷

Naopak zde nalezneme jména tří advokátů, kteří se v Karlíně nově usídlili. Jedná se o Františka Drnka, Františka Veselého a Miroslava Votýpku, celkový počet advokátů působících v Karlíně tak stoupl v roce 1928 na devatenáct.

Tabulka č. 4: Advokáti působící v Karlíně od roku 1928⁸⁸

Advokát	Sídlo	Rok zápisu do seznamu advokátů
Drnek František	Královská tř. č.p. 58	17. ledna 1928
Veselý František	Vítkova č.p. 19	22. října 1927
Votýpka Miroslav	Palackého tř. č.p. 19a	31. července 1924

⁸⁵ Seznam advokátů za rok 1926. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1926.

⁸⁶ Seznam advokátů za rok 1927. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1927.

⁸⁷ [prijmeni.cz. František Lokay \[online\]. Praha: Jiří Pavlín \[cit. 2018-05-12\]. Dostupné z WWW: \[http://www.prijmeni.cz/osobnost/26089/frantisek_lokay\]\(http://www.prijmeni.cz/osobnost/26089/frantisek_lokay\)](http://www.prijmeni.cz/osobnost/26089/frantisek_lokay)

⁸⁸ Seznam advokátů za rok 1928. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1928.

V roce 1929 vzrostl počet advokátů, kteří se usadili v Karlíně, na rovných dvacet. Po boku svých zkušenějších kolegů se usadili Kamil Fischer, Rudolf Procházka, Jan Sakař a Jan Vůjtěch, přičemž dva z nich v Žižkově ulici (dnešní Pernerova ulice)⁸⁹

Z Karlína v tomto čase naopak odešel Josef Porges, advokát s více než pětadvacetiletou praxí, představitel libeňské židovské obce, který působil v Karlíně již od roku 1884.⁹⁰

Karel Schönbaum a Arnošt Steiner přesídlili shodně na Prahu 2, do ulice Lützowa č.p. 7 a jelikož i v Karlíně sídlili na stejné adrese, domnívám se, že praxi vykonávali ve společné kanceláři. To potvrzují i záznamy z listopadu 1934, kdy oba, avšak každý sám za sebe, dopisem Advokátní komoře v Čechách sdělili, že novým sídlem jejich advokátní kanceláře se stává Palác Fénix na Václavském náměstí č.p. 60.⁹¹

František Drnek toho roku přesídlil v rámci Karlína z Královské tř. č.p. 58 do ulice Komenského č.p. 6 (dnešní Peckova ulice) a Václav Urban přesídlil z ulice Vítkova č.p. 18 na Královskou tř. č.p. 98.⁹²

Tabulka č. 5: Advokáti působící v Karlíně od roku 1929⁹³

Advokát	Sídlo	Rok zápisu do seznamu advokátů
Fischer Kamil	Žižkova č.p. 8	16. července 1928
Procházka Adolf	Vítkova č.p. 18	5. ledna 1929
Sakař Jan	Královská tř. č.p. 73	11. srpna 1928
Vůjtěch Jan	Žižkova č.p. 3	1. února 1929

⁸⁹ Seznam advokátů za rok 1929. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1929

⁹⁰ VOBORIL, Jan, Komunální elity v Karlíně a Libni v letech 1861 – 1914. Praha, 2015.

Disertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav hospodářských a sociálních dějin, s. 177.

⁹¹ Osobní fondy advokátů, Česká advokátní komora - archiv odboru matriky.

⁹² Seznam advokátů za rok 1929. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1929

⁹³ Seznam advokátů za rok 1929. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1929

Rok 1934 přinesl řadu změn nejen v karlínské advokacii, ale rovněž na úrovni Advokátní komory v Čechách. Aloise Stompfeho toho roku nahradil ve funkci prezidenta Antonín Klouda, který byl do té doby jeho náměstkem. Alois Stompfe vedl Advokátní komoru v Čechách od roku 1919, jeho předchůdcem byl Eduard Koerner.⁹⁴

Ve výboru Advokátní komory v Čechách měla karlínská advokacie minimálně od roku 1934 také svého zástupce, kterým byl František Čerovský. Co se týká oblasti samotného Karlína, ze seznamu advokátů pro rok 1934 vyplývá, že od roku 1929 ukončili svou karlínskou advokátní praxi Kamil Fischer, Antonín Jasura, Jan Stádník a Josef Steyer a naopak svou advokátní kancelář otevřeli Pavel Barbasch, Walter Kluckauf, Karel Rafael, Ivan Sekanina a Karel Svoboda. Rovněž evidujeme čtyři případy přeložení advokátní kanceláře v rámci Karlína, Emanuel Brabec přesídlil z Vítkovi ulice na Královskou tř. č.p. 13, Jindřich Fischer se přesunul z Královské tř. do Havlíčkovy ulice č.p. 2 (dnešní ulice Za Poříčskou bránou), Jan Sakař svou kancelář přestěhoval z Královské tř. na Jungmannovo nám. č.p. 8 (dnešní Karlínské nám.) a Václav Urban přesídlil z domu č.p. 98 na Královské tř. do domu č.p. 63. Celkový počet advokátů opět vzrostl, v roce 1934 jich v Karlíně působí jednadvacet.⁹⁵

---

⁹⁴ BALÍK, Stanislav. Alois Stompfe (1868-1944), Bulletin advokacie, 2002, s. 79 - 85.

⁹⁵ Seznam advokátů za rok 1934. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1934

Tabulka č. 6: Advokáti působící v Karlíně v roce 1934⁹⁶

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Barbasch Pavel	Královská tř. č.p. 13	8. září 1932
Brabec Emanuel	Vítkova č.p. 18	2. října 1930
Čeřovský František	Královská tř. č.p. 25	12. října 1912
Drnek František	Komenského č.p. 6	17. ledna 1928
Dr. Fischer Jindřich	Havlíčková č.p. 2	2. listopadu 1899
Grünbaum Eugen	Palackého tř. č.p. 1	31. března 1905
Kluckauf Walter	Palackého tř. č.p. 19a	4. ledna 1934
Líbal Karel	Královská tř. č.p. 39	4. března 1913
Lokay František, ml.	Královská tř. č.p. 45	4. srpna 1924
Němec Josef	Palackého tř. č.p. 1	13. března 1895
Procházka Adolf	Vítkova č.p. 18	5. ledna 1929
Rafael Karel	Prokopova č.p. 8	20. listopadu 1929
Sakař Jan	Jungmannovo nám. č.p. 8	11. srpna 1928
Sekanina Ivan	Královská tř. č.p. 13	5. března 1929
Svoboda Karel	Královská tř. č.p. 69	27. února 1932
Urban Václav	Královská tř. č.p. 63	9. dubna 1926
Veselý František	Vítkova č.p. 19	22. října 1927
Votýpka Miroslav	Palackého tř. č.p. 19a	31. července 1924
Vůjtěch Jan	Žižkova č.p. 3	1. února 1929
Zajíček Jan	Palackého tř. č.p. 25	23. ledna 1925
Zvěřina Antonín	Královská tř. č.p. 3	22. května 1919

Jako o rekordním počtu lze hovořit o 24 advokátech usazených v Karlíně v roce 1935. V tomto období rostl rok od roku počet advokátů taktéž na Žižkově, nikoliv však takovým tempem. Karlínská advokacie zažila milé oživení, když v roce 1935 doplnila řady mužských kolegů advokátka Helena Procházková. Do seznamu advokátů si nechala zapsat sídlo ve Vítkově č.p. 18, kde sídlil i Adolf

⁹⁶ Seznam advokátů za rok 1934. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1934

Procházka, je tedy možné, že zde existoval příbuzenský vztah. Spolu s ní se v Karlíně usídlili Alois Procháska a Emanuel Patz, oba s již téměř patnáctiletou praxí.⁹⁷

Tabulka č. 7: Advokáti působící v Karlíně od roku 1935⁹⁸

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Patz Emanuel	Ku Štvanici č.p. 5	19. února 1921
Procháska Alois	Jungmannovo nám. č.p. 6	5. října 1922
Procházková Helena	Vítkova č.p. 18	1. února 1935

O společnost své nové kolegyně Heleny Procházkové byli karlíňští advokáti ochuzeni již v následujícím roce 1936, její jméno v seznamu advokátů tento rok nefiguruje. Kromě ní odešli z Karlína rovněž František Drnek, Emanuel Patz a Jan Sakař. Své působiště změnil i Miroslav Votýpka, nicméně zůstal v Karlíně, pouze se přemístil z Palackého třídy do Havlíčkovy ulice č.p. 12. Stavby byly ovšem doplněny Milošem Háskem a Otakarem Mázlem, advokátů zde nadále působilo dvaadvacet.⁹⁹

Tabulka č. 8: Advokáti působící v Karlíně od roku 1936¹⁰⁰

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Hásek Miloš	Jungmannovo nám. č.p. 6	1. ledna 1936
Mázl Otakar	Vítkova č.p. 14	16. února 1935

⁹⁷ Seznam advokátů za rok 1935. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1935

⁹⁸ Seznam advokátů za rok 1935. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1935

⁹⁹ Seznam advokátů za rok 1936. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1936

¹⁰⁰ Seznam advokátů za rok 1936. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1936

V roce 1937 nedošlo v Karlíně k žádným početním změnám, nikdo neodešel a ani se zde nikdo nový neusadil. Přesto však několik advokátů změnilo svou adresu. Pavel Barbasch přesunul svou kancelář z č.p. 13 do č.p. 39 na Královské třídě. Emanuel Brabec se přestěhoval na adresu Královská tř. č.p. 17n stejně tak jako Adolf Procházka. Oba předtím sídlili ve Vítkově č.p. 18, lze tedy soudit, že spolu pravděpodobně sdíleli kancelářské prostory. Do Havlíčkovy ulice č.p. 22 přesunul svou kancelář Walter Kluckauf a Jan Zajíček pokračoval od tohoto roku v činnosti na Jungmannově nám. č.p. 6.¹⁰¹

Pro srovnání mírového s nadcházejícím válečným stavem doplním tuto kapitolu údaji z roku 1944. V předposledním roce druhé světové války působilo v Karlíně osmnáct advokátů, z čehož pouze osm zde působilo už v roce 1937. V seznamu chybí například jméno Eugena Grünbauma a mnoha dalších.¹⁰²

---

¹⁰¹ Seznam advokátů za rok 1937. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1937

¹⁰² Seznam advokátů za rok 1944. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1944

Tabulka č. 9: Advokáti působící v Karlíně v roce 1937

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Barbasch Pavel	Královská tř. č.p. 39	8. září 1932
Brabec Emanuel	Královská tř. č.p. 17n	2. října 1930
Čeřovský František	Královská tř. č.p. 25	12. října 1912
Dr. Fischer Jindřich	Havlíčková č.p. 2	2. listopadu 1899
Grünbaum Eugen	Palackého tř. č.p. 1	31. března 1905
Hásek Miloš	Jungmannovo nám. č.p. 6	1. ledna 1936
Kluckauf Walter	Havlíčková č.p. 22	4. ledna 1934
Líbal Karel	Královská tř. č.p. 39	4. března 1913
Lokay František, ml.	Královská tř. č.p. 45	4. srpna 1924
Mázl Otakar	Vítkova č.p. 14	16. února 1935
Němec Josef	Palackého tř. č.p. 1	13. března 1895
Procháska Alois	Jungmannovo nám. č.p. 6	5. října 1922
Procházka Adolf	Královská tř. č.p. 17n	5. ledna 1929
Rafael Karel	Prokopova č.p. 8	20. listopadu 1929
Sekanina Ivan	Královská tř. č.p. 13	5. března 1929
Svoboda Karel	Královská tř. č.p. 69	27. února 1932
Urban Václav	Královská tř. č.p. 63	9. dubna 1926
Veselý František	Vítkova č.p. 19	22. října 1927
Votýpka Miroslav	Palackého tř. č.p. 19a	31. července 1924
Vůjtěch Jan	Žižkova č.p. 3	1. února 1929
Zajíček Jan	Jungmannovo nám. č.p. 6	23. ledna 1925
Zvěřina Antonín	Královská tř. č.p. 3	22. května 1919

4. Advokacie na Žižkově v letech 1918 – 1938

Stejně jako předchozí kapitola i tato mapuje zejména období mezi lety 1926 až 1929 a 1934 až 1937. Ve srovnání se sousedícím Karlínem sídlilo na Žižkově po celou dvacetiletou existenci první republiky často i o více než polovinu méně advokátů.

Nízký počet advokátních kanceláří působících na Žižkově však neznamenal, že by toto místo zůstalo zcela bez povšimnutí advokátů, ti zde uplatňovaly své zájmy, ať již například investiční či jiné. Informace z dobového tisku poskytují svědectví o obchodu s žižkovskými nemovitostmi z počátku 20. století. Mezi zajímavé transakce s nemovitostmi patří například koupě domu v roce 1908 tehdejším prezidentem Advokátní komory v království Českém Eduardem Koernerem za 86 a půl tisíce Korun. O dva roky později tentýž dům ve Švihovského ulici (dnešní Blahůvkově) prodal se ziskem 13 a půl tisíce Korun. V roce 1902 zakoupil dům v Palackého ulici Dr. Julius Hahn, se kterým po svém zápisu do seznamu advokátů sdílel necelý rok společnou kancelář v domě “U Tří lip“ na pražských Příkopech žižkovský advokát Otakar Hurych. Dále lze zmínit, že v Havlíčkově ulici (dnešní Řehořově) zakoupil v roce 1901 dům pražský advokát Ladislav Špaček a následně v roce 1909 koupil a vzápětí prodal dům v ulici Šlikově (dnešní Ostromečské). Advokát Josef Kempf stejného roku prodal dům v Karlově ulici (dnešní Seifertově) a naopak pražský advokát Arnold Roth téhož roku dům koupil, a sice v Jagellonské ulici. Nemovitost v Husově ulici č.p. 78 (dnešní Hustitská) koupila v roce 1902 paní Gabriela Ducháčková, choť advokáta Dr. Josefa Ducháčka, který na této adrese sídlil a vykonával praxi minimálně ještě v roce 1929. Jako posledního z advokátů, který se na Žižkově zajímal o obchod s nemovitostmi, uvedu pražského advokáta Stanislava Prachenského, který v roce 1909 koupil dva domy od stavitele Václava Romováčka v Havlíčkově ulici.¹⁰³

V roce 1926 byl počet advokátů sídlících na Žižkově stejný, jako v roce předešlém, na Kostnickém náměstí sídlili ve společné advokátní kanceláři otec a

---

¹⁰³ ŠESTÁK, Zdeněk. Jak žil Žižkov před sto lety. Praha: Academia, 2006, s. 43 - 55

syn Richterovi a dva advokáti sídlili na Karlově třídě. Žádná z ulic svou oblíbeností tedy nikterak nedominuje.¹⁰⁴

Z dostupných pramenů se podařilo dohledat, že Otakar Hurych působil na Žižkově již v roce 1908, Hugo Richter od roku 1910 poté, co ukončil svou uměleckou činnost a jeho syn Hugo Richter ml. od roku 1919 jako koncipient a poté i jako advokát.¹⁰⁵

Tabulka č. 10: Advokáti působící na Žižkově v roce 1926¹⁰⁶

Advokát	Sídlo	Rok zápisu do seznamu advokátů
Dr. Ducháček Josef	Husova č.p. 78	17. února 1893
Fiala Jindřich	Prokopova č.p. 150	5. července 1887
Hurych Otakar	Karlova tř. č.p. 61	29. listopadu 1907
Richter Hugo	Kostnické nám. č.p. 3	2. dubna 1910
Richter Hugo, ml.	Kostnické nám. č.p. 3	6. srpna 1924
Sejk Jan	Karlova č.p. 21n	30. ledna 1902

Rok 1927 do žižkovské advokacie příliš nových událostí nepřinesl, toho roku oznámil advokátní komoře v Čechách své usídlení na Žižkově jediný advokát, Antonín Liehm.

Tabulka č. 11: Advokáti působící na Žižkově od roku 1927¹⁰⁷

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Liehm Antonín	Husova č.p. 15	30. září 1926

¹⁰⁴ Seznam advokátů za rok 1926. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1926

¹⁰⁵ Osobní fondy advokátů, Česká advokátní komora - archiv odboru matriky.

¹⁰⁶ Seznam advokátů za rok 1926. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1926

¹⁰⁷ Seznam advokátů za rok 1927. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1927

Počet advokátů usazených na Žižkově stoupl v roce 1928, kdy stávajícím zástupcům advokátního stavu přibyli dva noví kolegové Karel Katz a Václav Vízek. Celkový počet žižkovských advokátů se prozatím uzavřel na devíti a nezměnil se ani v roce 1929.¹⁰⁸

Tabulka č. 12: Advokáti působící na Žižkově od roku 1928¹⁰⁹

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Katz Karel	Husova č.p. 15	13. června 1927
Vízek Václav Gabriel	Poděbradova č.p. 46	16. prosince 1927

Rok 1934 nepřinesl jen změny na centrální úrovni, tedy ve vedení Advokátní komory v Čechách, ale i dílčí změny mezi žižkovskými advokáty. V seznamu advokátů za rok 1934 se dozvídáme, že Josef Ducháček již nesídlí na adrese Husova č.p. 78, nýbrž přesídlil v rámci téže ulice o několik domů dále, do č.p. 21. Mezi advokáty již nenalezneme jméno Jindřicha Fialy, roku 1934 by byl advokátem se sedmačtyřicetiletou praxí.¹¹⁰

Nově se naopak objevuje jméno Josefa Bouzka, který byl za okupace nacistickým Německem v dubnu roku 1943 zřízen substitutem svého kolegy Hugo Richtera ml. poté, co byl zadržen tajnou státní policií. Následně byl pověřen i likvidací jeho kanceláře.¹¹¹

¹⁰⁸ Seznam advokátů za rok 1928 - 1929. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1928, 1929

¹⁰⁹ Seznam advokátů za rok 1928. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1928

¹¹⁰ Seznam advokátů za rok 1934. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1934

¹¹¹ RICHTER, Hugo ml. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

Tabulka č. 13: Advokáti působící na Žižkově v roce 1934¹¹²

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Dr. Bouzek Josef	Husova č.p. 58	15. března 1930
Dr. Ducháček Josef	Husova č.p. 21	17. února 1893
Hurych Otakar	Karlova tř. č.p. 61	29. listopadu 1907
Katz Karel	Husova č.p. 15	13. června 1927
Liehm Antonín	Husova č.p. 15	30. září 1926
Richter Hugo	Kostnické nám. č.p. 3	2. dubna 1910
Richter Hugo, ml.	Kostnické nám. č.p. 3	6. srpna 1924
Sejk Jan	Karlova č.p. 21n	30. ledna 1902
Vízek Václav Gabriel	Poděbradova č.p. 46	16. prosince 1927

O rok později rozšířil počet advokátů, kteří sídlili v Karlově ulici Vratislav Doležal. Kromě Karlovy ulice se v oblíbené sídlo advokátních kanceláří proměnila rovněž ulice Husova, kde v č.p. 15 sídlili dva z tehdejších advokátů. I vzhledem k tomu, že oba byli zapsáni do seznamu advokátů v rozmezí jednoho roku, mohlo se jednat o společnou kancelář.¹¹³

Tabulka č. 14: Advokáti působící na Žižkově od roku 1935¹¹⁴

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Doležal Vratislav	Karlova č.p. 4	2. října 1934

Poklidný život žižkovské advokacie bez větších změn panoval i nadále, roku 1936 přivítali žižkovští advokáti nového kolegu Karla Čermáka, který se

¹¹² Seznam advokátů za rok 1934. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1934

¹¹³ Seznam advokátů za rok 1935. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1935

¹¹⁴ Seznam advokátů za rok 1935. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1935

usadil ve Veleslavínově ulici č.p. 26 (dnešní ulice Víta Nejedlého). Následujícího roku přesídlil na Prahu II.¹¹⁵

Tabulka č. 15: Advokáti působící na Žižkově od roku 1936¹¹⁶

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Čermák Karel	Veleslavínova č.p. 26	15. dubna 1935

V průběhu roku 1937 působilo na Žižkově až čtrnáct advokátů. V listopadu tohoto roku Hugo Richter st. rezignoval na další výkon advokacie a odebral se na odpočinek. Několik měsíců sídlil na Žižkově Jaroslav Štajer, který přišel z Kodaňské ulice ve Vršovicích a poté do Vršovic zase odešel. Žižkovskými advokáty se toho roku dále stali také Ladislav Staněk, Ludvík Janowitz, který předtím sídlil v Mikulandské č.p. 12, v sídle Advokátní Komory v Čechách a Karel Palásek.¹¹⁷

---

¹¹⁵ Seznam advokátů za rok 1936. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1936

¹¹⁶ Seznam advokátů za rok 1936. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1936

¹¹⁷ Seznam advokátů za rok 1937. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1937

Tabulka č. 16: Advokáti působící na Žižkově v roce 1937¹¹⁸

Advokát	Sídlo	Datum zápisu do seznamu advokátů
Dr. Bouzek Josef	Husova č.p. 58	15. března 1930
Doležal Vratislav	Karlova č.p. 4	2. října 1934
Dr. Ducháček Josef	Husova č.p. 21	17. února 1893
Hurych Otakar	Karlova tř. č.p. 61	29. listopadu 1907
Janowitz Ludvík	Husinecká č.p. 14	3. října 1922
Katz Karel	Husova č.p. 15	13. června 1927
Liehm Antonín	Husova č.p. 15	30. září 1926
Palásek Karel	Karlova č.p. 35n	31. srpna 1933
Richter Hugo, ml.	Kostnické nám. č.p. 3	6. srpna 1924
Sejk Jan	Karlova č.p. 21n	30. ledna 1902
Staněk Ladislav	Švihovského č.p. 5	12. října 1936
Štajer Jaroslav	Lupáčova č.p. 10	1. ledna 1937
Vízek Václav Gabriel	Poděbradova č.p. 46	16. prosince 1927

Pro ilustraci toho, jak byla rozvíjející se žižkovská advokacie ovlivněna politickou situací a událostmi po září roku 1938, doplním závěrem tuto kapitolu údaji ze seznamu advokátů pro rok 1944. Tohoto roku působilo na Žižkově pouze sedm advokátů, což je oproti údajům z roku 1937 o šest méně. Ve svých advokátních kancelářích setrvali během druhé světové války Josef Bouzek, Vratislav Doležal, Otakar Hurych, Antonín Liehm, Jaroslav Štajer a Václav Gabriel Vízek. Novým jménem mezi Žižkováky bylo jméno Karla Paláska.¹¹⁹

¹¹⁸ Seznam advokátů za rok 1937. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1937

¹¹⁹ Seznam advokátů za rok 1944. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1944

5. Významné osobnosti advokátů v Karlíně a na Žižkově

Advokáti působící ve sledovaném období se ve svém životě, kromě osobních záležitostí, museli vypořádat i s často se měnící politickou situací a politickým vývojem v naší zemi. Většina osobností, kterým je věnována tato kapitola, se narodila v době rakousko-uherské monarchie, prožila první světovou válku (před druhou světovou válkou označovanou jako “Velká válka“), která vyústila ve vznik první samostatné Československé republiky a ve dvacet, poměrně poklidných a prosperujících let, jež byly ukončeny podepsáním Mnichovské dohody v noci z 29. na 30. září 1938. Následovalo krátké období značně okleštěné druhé republiky, po kterém nastoupila více než šestiletá okupace nacistickým Německem a vytvoření takzvaného Protektorátu Čechy a Morava. Po skončení války v Evropě v první polovině května 1945 nastalo období, které dnes nazýváme třetí republikou. Ta započala obnovením svrchovanosti československého státu a skončila takzvaným “Vítězným únorem“ v roce 1948, kdy došlo ke státnímu převratu, což byl začátek přes čtyřicet let trvajících komunistického totalitního režimu, který se mimo jiné zasloužil i o likvidaci soukromých advokátních kanceláří.

Někteří z vybraných osobností se s tímto pestrým historickým vývojem dokázali vyrovnat lépe a dokázali si najít své místo v jakémkoliv politickém režimu, jiní, kterým to politické přesvědčení či překážka rasové a náboženské příslušnosti neumožnili, byli donuceni advokátní praxi ukončit.

5.1 Osudy vybraných advokátů působících v Karlíně

Tato kapitola pojednává o čtyřech vybraných osobnostech advokátů, kteří působili v době první republiky v pražském Karlíně. Jsou jimi František Čerovský, Karel Líbal, František Lokay a v neposlední řadě Antonín Zvěřina. Jako hlavní zdroj informací posloužili dokumenty ochotně poskytnuté pracovníci odboru matriky České advokátní komory.

5.1.1 František Čeřovský (nar. 21. března 1881)

Spis Františka Čeřovského je ze všech prostudovaných spisů právem zdaleka ten nejobsáhlejší, avšak jen malá část se týká jeho prvorepublikového působení. Do seznamu advokátů byl zapsán již za císařství v říjnu roku 1912

Narodil se v obci Bukovina u Pecky a právnická studia dokončil v roce 1906. Počátkem roku 1915 byl povolán k výkonu vojenské služby, což ho v době nedávno propuknuvší Velké války vedlo k tomu, aby podal k c. k. ministerstvu války žádost o zproštění domobranecké služby vojenské ve zbraní.

V průběhu dvacetiletého trvání první republiky bylo na Františka Čeřovského podáno překvapivě mnoho stížností, nejčastěji ze strany jeho klientů či jejich procesních nástupců. Důvodem byly velmi často pochybnosti klientů o správnosti vyúčtování. Stížnosti byly adresovány advokátní komoře v Praze, která vždy konkrétní stížnost během několika dní přeposlala panu doktoru Čeřovskému k vyjádření. Zpravidla jím byla taková stížnost označena za bezdůvodnou a své tvrzení řádně doložil. Jedna ze zajímavých stížností byla podána plzeňským advokátem Rudolfem Steinem v březnu roku 1932 pro poškození cti a vážnosti stavu, z důvodu tří bezdůvodně podaných stížností proti výši přisouzených útrat na mandantce p. dr. Čeřovského, která byla nakonec v neprospěch i samotné stěžovatelce, jenž musela na útraty stížnosti ještě doplácet. Ve svém vyjádření k věci p. dr. Čeřovský uvádí, že si je vědom toho, že takováto stížnost podána být neměla, ale stalo se tak bez jeho vědomí a příkazu a v době jeho nepřítomnosti. Přiložil vyjádření svého sollicitátora, který podobné menší exekuční věci sám vyřizuje, omlouvá ho pro nedostatek zkušeností a krátkou praxi. Nakonec dodává, že se o této věci dozvěděl až z doručené stížnosti a kdyby byl o ni věděl dříve, zabránil by ji. Vše se v krátkém čase vyřešilo písemnou omluvou p. dr. Steinovi, který ji přijal a informoval advokátní komoru, že věc považuje za vyřízenou. Advokátní komora toto vzala na vědomí a důtklivě doporučila p. dr. Čeřovskému, aby lépe dohlížel na činnost svých kancelářských úředníků.¹²⁰

V roce 1940 dr. Čeřovský doložil svůj nežidovský původ, přesto však se německá okupace jeho rodiny osobně dotkla. Jak je patrné z jeho dopisu

---

¹²⁰ ČEŘOVSKÝ, František. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

adresovanému prezidiu advokátní komory, 17. listopadu 1939 byly v rámci akce proti vysokoškolákům internovány v koncentračním táboře v Sachsenhausenu oba jeho synové, Vladimír a Miloš Čeřovští.

K advokátu Miloši Čeřovskému je potřeba zmínit, že byl obhájcem Františka Přeučila v procesu s Miladou Horákovou a spol. a je považován za jednoho z mála advokátů, kteří při politických procesech v padesátých letech projeví odvahu a odchýlili se od předem nastaveného scénáře ve prospěch obžalovaných.¹²¹

V důsledku nacistické okupace musel dr. Čeřovský krátce po kapitulaci Německa čelit několika nepříjemným situacím. Jednou z nich je udání váženého klienta pro údajné fašistické a proti republikové smýšlení, které bez jeho vědomí učinil jeho sollicitátor. Ten následně udal i samotného dr. Čeřovského, že ho odrazoval od konání jeho národní povinnosti. Antonín Karbulka byl v advokátní kanceláři Františka Čeřovského zaměstnán od roku 1930.¹²²

František Čeřovský byl mnohaletým členem výboru advokátní komory a jako takový se účastnil i schůzí konaných 15. a 16. března 1939, kde bylo zástupcem árijských advokátů Hübschmannem navrženo, aby výbor uložil židovským advokátům zastavení praxe a jmenování substituta. Tento i všechny související návrhy byly jednomyslně schváleny. Dle prohlášení Františka Čeřovského, který se v debatě vyjadřoval proti opatření a navrhoval jejich odsunutí, se schůze konala za situace, kdy budova advokátní komory byla obsazena fašisty, kteří zabraňovali členům výboru ve volném pohybu. Hlasováno bylo pod nátlakem a bylo zdůrazňováno, že účast je nutná a rozhodnutí musí být rychlé. Z důvodů výše uvedených se 27. května 1946 usnesla kárná rada pro advokáty a kandidáty advokacie v Čechách, že je zde podezření, že se všichni členové tehdejšího výboru komory, kteří se účastnili schůze a hlasovali pro výše uvedené návrhy, kárně provinili, mezi nimi i František Čeřovský. Nálezem z 24. října 1946 byli všichni zproštěni kárného přečinu, jednání advokáta Hübschmanna bylo rozsudkem

---

¹²¹ BALÍK, Stanislav. Advokacie. In BOBEK, M., MOLEK, P., ŠIMÍČEK, V. (eds.) Komunistické právo v Československu. Kapitoly z dějin bezpráví [online]. Brno: Mezinárodní politologický ústav, Masarykova univerzita. [cit. 2018-05-31]. Dostupné z WWW: http://www.komunistickepravo.cz/kapitoly/29_892-911_komunistickepravo-cz_Balik_Advokacie.pdf

¹²² ČEŘOVSKÝ, František. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

mimořádného lidového soudu podřazeno pod skutkovou podstatu § 5, případně § 3 retribučního dekretu.

V roce 1945 vstoupil do KSČ a v září roku 1946 žádá výbor advokátní komory v Praze o povolení dalšího výkonu advokacie, žádosti bylo vyhověno.

Po roce 1948 založil a vedl právní poradnu v Praze X. a byl místopředsedou správní komise Krajského sdružení advokátů, v roce 1955 definitivně odešel z advokacie z důvodu dosažení věkové hranice.

Kromě advokacie se František Čerovský věnoval práci kulturní, výtvarnému umění a studiu dějin umění a v těchto oborech byl i publicisticky aktivní, dále byl i předsedou pěveckého sboru Křížkovský a v předválečných časech též Sokolem. Od roku 1930 byl vdovcem.¹²³

5.1.2 Karel Líbal (nar. 27. listopadu 1881)

Advokát Karel Líbal se narodil v Novém Etyнку, malém městě v Jihočeském kraji, které se dnes nazývá Nová Včelnice. Právnickou fakultu Karlovy univerzity ukončil v roce 1905. Následně nastoupil jako advokátní koncipient v Českých Budějovicích, kde absolvoval i jednoroční soudní praxi. Od roku 1910 působil dále jako advokátní koncipient v Praze a téhož roku složil advokátní zkoušku s výborným prospěchem. Do seznamu advokátů byl Karel Líbal zapsán v březnu 1913, se sídlem ve Vysočanech. O rok později přesídlil do Karlína, na adresu Královská tř. č.p. 5.

Po vstupu německých vojsk na československé území doložil v souladu s vládním nařízením č. 136/1940 Sb. z. a n. rodokmen a místopřisežné prohlášení, ve kterém deklaroval své římskokatolické vyznání.¹²⁴

V roce 1946 dosáhl doktor Líbal věku 65 let, kdy dle tehdejších předpisů mělo zaniknout jeho oprávnění k výkonu advokacie. V dopise slavnému výboru advokátní komory v Čechách z 27. ledna 1946 žádal o povolení dalšího výkonu advokacie, jelikož se cítil dokonale schopen dále provozovat praxi a také, jak sám

---

¹²³ ČEROVSKÝ, František. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹²⁴ LÍBAL, Karel. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

píše, chtěl být v těžké poválečné době prospěšný státu i národu při jeho obnově. Žádosti bylo vyhověno.

Po komunistickém puči v únoru 1948, kdy agendu advokátních komor převzal akční výbor advokátní komory a správní komise, která nahradila dle doposud platného zákona řádně zvolený výbor Advokátní komory, bylo doktoru Líbalovi zatímně povoleno dále vykonávat advokacii.¹²⁵

V přihlášce zaslané Krajskému sdružení advokátů v Praze v lednu roku 1949 mimo jiné sdělil, že svou kancelář sdílel se svým synem Dobroslavem Líbalem, který byl rovněž advokát. Z dokumentů datovaných rokem 1950 se však dozvídáme, že k 21. březnu byla skončena likvidace této advokátní kanceláře.

Karel Líbal byl ženat s Růženou Líbalovou, jiných dětí, než syna Dobroslava, neměl.¹²⁶

5.1.3 František Lokay (nar. 10. listopadu 1893)

František Lokay se narodil v Karlíně. Právnickou fakultu absolvoval v červenci roku 1919 a v prosinci téhož roku nastoupil jako advokátní koncipient v kanceláři svého otce, Františka Lokaye st. Toho času vykonával vojenskou službu v Praze na Petříně. O rok později nastupuje soudní praxi u okresního soudu v Karlíně a v dopise výboru advokátní komory oznamuje, že v činné vojenské službě se nalézal přes 6 měsíců a dle tehdy platných předpisů má tedy nárok na absolvování pouze půlroční soudní praxe a zároveň na započtení služební doby do praxe advokátní. Na počátku roku 1921 nastupuje opět do kanceláře svého otce. Po úspěšném složení advokátní zkoušky byl v srpnu roku 1924 zapsán do seznamu advokátů se sídlem v Karlíně, Královská tř. č.p. 45.

Roku 1940 doložil římskokatolické vyznání své i svých předků a bylo mu nadále povoleno vykonávat advokacii, slib Vůdci vykonal 25. května téhož roku.¹²⁷

---

¹²⁵ BERANOVÁ, Tereza, Postavení a činnost České advokátní komory. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra správního práva a správní vědy, s. 11.

¹²⁶ LÍBAL, Karel. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹²⁷ LOKAY, František. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

V roce 1948 dostal povolení pokračovat ve výkonu advokátní praxe, přičemž slib Československé republiky a jejímu lidově demokratickému zřízení složil 15. března, tedy méně než měsíc po komunistickém převratu. Z dokumentů ze září 1948 a z května 1949 vyplývá, že proti Františku Lokayovi nevyšly najevo žádné skutečnosti, svědčící o jeho státní a národní nespolehlivosti. Navzdory tomu byl 6. října 1949 zajištěn a odvezen do pracovního tábora v Pardubicích. Vzhledem k rychlému průběhu této akce žádá jeho manželka Karla Krajské sdružení advokátů, aby za účelem obstarání záležitostí jejího manžela byl ustanoven substitutem rodinný přítel Jan Hromádko, advokát se sídlem v Jungmanově ulici.

Krátce na to bylo rozhodnuto o likvidaci kanceláře, z korespondence mezi likvidátorem a Krajským sdružením advokátů vychází najevo tvrdé podmínky, které panovaly v pracovním táboře. Advokát Bohuslav Ciller upozorňuje na potíže při likvidaci kanceláře, které spočívají zejména v přísném domácím řádu tábora, který prakticky znemožňuje komunikaci s likvidovaným, jemuž bylo za tímto účelem poskytnuto pouze jednodenní volno. V dubnu 1950 se nacházel v táboře nucené práce v Příbrami.

František Lokay měl jedinou dceru Olgu, zesnul 27. srpna 1957 ve věku 64 let.¹²⁸

5.1.4 Antonín Zvěřina (nar. 31. března 1880)

Antonín Zvěřina se narodil ve Skutči a po absolvování gymnázia v Chrudimi v roce 1899 nastoupil na právnickou fakultu Karlovy univerzity. Po koncipientské praxi u notáře a krátkém působení jako soudní praktikant nastoupil v roce 1907 koncipientskou praxi ve Velvarech u advokáta Čeňka Libicha. Po zapsání do seznamu advokátů si v roce 1913 otevřel ve Velvarech vlastní kancelář. Z důvodu povolání do vojenské služby při všeobecné mobilizaci byl přinucen svou kancelář v červenci roku 1914 zavřít. Účastnil se bojů v Srbsku a Itálii.¹²⁹

---

¹²⁸ LOKAY, František. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹²⁹ ZVĚŘINA, Antonín. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

Po skončení první světové války se v květnu 1919 usídlil v Karlíně, Královská tř. č.p. 3, kde provozoval advokacii po celé období první republiky. Po zbourání tohoto domu přesídlil do Zlatnické ulice.

Jelikož on ani jeho příbuzní nebyli příslušníky židovské obce, mohl se advokacii věnovat i po zřízení Protektorátu Čechy a Morava. Před koncem druhé světové války v březnu 1945, dosáhl doktor Zvěřina 65 let, avšak z finančních důvodů žádá o povolení dalšího výkonu advokacie, čemuž bylo advokátní komorou vyhověno.

Výkon advokacie mu byl zatímně umožněn i v březnu 1948. V srpnu roku 1951 mu však byl doručen výměr Krajského sdružení advokátů, že nebyl přijat za člena sdružení a že jeho oprávnění vykonávat advokacii dobou doručení zaniklo. Likvidací kanceláře byla pověřena právní poradna č. 4.¹³⁰

5.2 Osudy vybraných židovských advokátů působících v Karlíně

Tato kapitola pojednává o čtyřech vybraných osobnostech židovských advokátů, kteří působili v době první republiky v pražském Karlíně. Jsou jimi Eugen Grünbaum, Josef Neumann, Karel Schönbaum, Arnošt Steiner. Spojuje je především to, že z důvodu jejich náboženské příslušnosti byl proveden v červenci 1940 jejich výmaz z listiny advokátů a byli vystaveni i další persekuci v období Protektorátu Čechy a Morava.

5.2.1 Eugen Grünbaum (nar. 29. března 1876)

Převážná většina dokumentů mapujících život tohoto advokáta je vedena v německém jazyce, lze tedy usuzovat, že Eugen Grünbaum patřil mezi německy mluvící advokáty.¹³¹

Do seznamu advokátů byl zapsán v březnu roku 1905 se sídlem v Karlíně, zanedlouho však přesídlil do Celetné ulice. Z důvodu probíhající Velké války byl

---

¹³⁰ ZVĚŘINA, Antonín. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹³¹ GRÜNBAUM, Eugen. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

povolán do vojenské služby k 15. květnu 1915, jako svého substituta navrhl jmenovat Otto Adlera, advokáta v Praze Na Příkopě. Osobní vedení své kanceláře převzal doktor Grünbaum až v březnu roku 1919. V září stejného roku oznámil výboru advokátní komory v Čechách, že svou kancelář přesunul zpět do Karlína, Palackého tř. č.p. 1.

Ve smyslu usnesení komorního výboru z 15. března 1939 č. j. A 2602/39, jímž výbor uložil židovským advokátům zastavení praxe a jmenování substituta, navrhl Eugen Grünbaum svým substitutem advokáta Maxmiliána Leisera, čemuž výbor advokátní komory vyhověl. V souladu s vládním nařízením č. 136/1939 Sb. z. a n. nařídil dne 4. července 1940 výbor advokátní komory výmaz doktora Grünbauma z listiny advokátů. Tento dokument je opatřen červeným razítkem ve tvaru velkého Ž.¹³²

5.2.2 Josef Neumann (nar. 1889)

Advokát Josef Neumann se narodil v Poříčí nad Sázavou. Studia ukončil v červenci 1913 a v říjnu téhož roku nastoupil vojenskou službu, ve které strávil bez jednoho měsíce celých šest let. Téměř tři roky vykonával advokátní koncipientskou praxi u Karla Schönbauma, advokáta, který rovněž sídlil v Karlíně. Do listiny advokátů byl doktor Neumann zapsán po složení advokátní zkoušky a vykonaném slibu v roce 1923, se sídlem v Karlíně, Královská tř. č.p. 3.

24. srpna 1926 oznámil advokátní komoře v Praze přesun své kanceláře do Prahy II, Panské ulice č.p. 6. V srpnu roku 1939, tedy již za trvání Protektorátu Čechy a Morava oznámil své přesídlení do Černé růže v Praze Na Příkopě.

Podle výnosu výboru z 15. března 1939 č. j. A 2602/39 oznámil doktor Neumann jako svého substituta Jaroslava Bubna, advokáta v Praze v Kaprově ulici, který byl následně pověřen i likvidací kanceláře. Výmaz z listiny advokátů byl nařízen 10. července 1940.¹³³

---

¹³² GRÜNBAUM, Eugen. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹³³ NEUMANN, Josef. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

Z listopadu 1941 existuje záznam o tom, že osobní spis Josefa Neumanna se vrací advokátní komoře z presidia vrchního soudu v Praze, který byl dříve poskytnut z důvodu kontroly provedení jeho výmazu z listiny advokátů a prověření jeho kárné bezúhonnosti.¹³⁴

5.2.3 Karel Schönbaum (nar. 24. června 1885)

Karel Schönbaum se narodil v Benešově, nicméně právnická studia absolvoval ve Vídni, kde v prosinci 1912 promoval. Ve Vídni rovněž vykonával vojenskou službu a část soudní a advokátní praxe. Do seznamu advokátů byl zapsán v roce 1919 se sídlem v Karlíně, kde sídlil až do března 1928, kdy se usadil v Praze II. V listopadu 1934 přesídlil na Václavské náměstí do Paláce Fénix.

Za zmínku stojí jeho velmi zajímavá žádost adresovaná advokátní komoře z 27. května 1921, ve které připomíná, že je české národnosti a žádá proto, aby mu byly zasílány všechny přípisy v českém jazyce.

V březnu 1939 pověřil jako svého substituta advokáta Františka Palka, výbor advokátní komory v Čechách mu však ustanovil substitutem advokáta Ottu Dlouhého. Výmaz Karla Schönbauma z listiny advokátů nařídil výbor advokátní komory 12. července 1940. Tento dokument je opět opatřen červeným razítkem ve tvaru velkého Ž.¹³⁵

5.2.4 Arnošt Steiner (nar. 1885)

Tento karlínský rodák 11. května 1917 úspěšně složil advokátní zkoušku a ještě téhož dne byl zapsán do seznamu advokátů se sídlem v Praze, Jungmannovo nám. č.p. 10. O jedenáct dní později oznámil advokátní komoře své přesídlení do Karlína. V březnu roku 1928 přesídlil společně s Karlem Schönbaumem z Královské tř. č.p. 3 na Prahu II.¹³⁶

---

¹³⁴ NEUMANN, Josef. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹³⁵ SCHÖNBAUM, Karel. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹³⁶ STEINER, Arnošt. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

Na výzvu ze dne 15. března 1939 č. A 2602/39 oznámil, že svým substitutem jmenoval advokáta Bohuslava Klímu, se sídlem ve Spálené ulici. Nařízením výboru advokátní komory z 11. července 1940 bylo rozhodnuto o jeho výmazu ze seznamu advokátů. Bohuslav Klíma byl jako ustanovený substitut pověřen taktéž likvidací advokátní kanceláře doktora Steinera. Na výzvu presidia vrchního soudu byl advokátní komorou zaslán osobní spis Arnošta Steinera, a to z důvodu kontroly provedení jeho výmazu z listiny advokátů a prověření jeho kárné bezúhonnosti.¹³⁷

5.3 Osudy vybraných advokátů působících na Žižkově

Tato kapitola pojednává o třech vybraných osobnostech advokátů, kteří působili v době první republiky na pražském Žižkově. Jsou jimi Otakar Hurych, dále otec a syn Richterovi – Hugo Richter st. a Hugo Richter ml.

5.3.1 Otakar Hurych (nar. 12. dubna 1876)

Otakar Hurych se narodil v Karlíně, kde sídlil i jeho otec Matěj Hurych, který rovněž vykonával advokacii. Po skončení studií absolvoval kromě advokátní i soudní sborovou praxi, advokátní zkoušku složil s dobrým prospěchem a složil advokátní přísahu. 27. listopadu 1907 požádal o zapsání do seznamu advokátů se sídlem v Praze, v ulici na Příkopech č. p. 16, v domě “U tří lip“. Žádosti bylo advokátní komorou v království českém vyhověno následující den.

Toho samého dne zahájil doktor Hurych advokátní činnost ve společné kanceláři s Juliem Hahnem, aby se hned v květnu následujícího roku osamostatnil a přesídlil na Žižkov do ulice Poděbradova třída č. p. 63 (dnešní Koněvova ulice)¹³⁸.

V důsledku započavší Velké války narukoval dne 15. května 1915 Otakar Hurych do společného c. a k. vojska a po dobu své nepřítomnosti jmenoval svým substitutem svého otce Matěje Hurycha se sídlem v Karlíně. Ve vojenské službě

---

¹³⁷ STEINER, Arnošt. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹³⁸ ŠESTÁK, Zdeněk. Jak žil Žižkov před sto lety. Praha: Academia, 2006, s. 31

setrval dr. Hurych jen několik dní, dopisem advokátní komoře ze dne 26. května 1915 oznámil, že byl propuštěn z c. a k. vojenské nemocnice a vrací se opět k výkonu advokacie, nyní se sídlem Karlova třída č. p. 61 (dnešní Seifertova ulice)¹³⁹.

11. května 1940, ve smyslu vládního nařízení ze 4. července 1939, č. 136/1940 Sb. z. a n. předložil dr. Hurych advokátní komoře v Čechách rodokmen a místopřísežné prohlášení deklarující, že není židem. Vzhledem ke svým blížícím se 65. narozeninám zároveň zažádal o prodloužení délky výkonu praxe. Jak sám uvedl, důvodem bylo nedostatečné finanční zajištění v důsledku dlouhodobé nemoci, která znemožňovala výkon praxe. Po opakovaném podání žádosti bylo té advokátní komorou vyhověno.

Po druhé světové válce v roce 1947, ve svých 71 letech dr. Hurych opět onemocněl, zůstal v péči své sestry, spisovatelky a operní pěvkyně Marie Calmy Veselé a dopisem z 28. ledna 1947 žádá advokátní komoru o prominutí komorního příspěvku. Žádosti bylo vyhověno.

Zdravotní stav dr. Hurycha se dále zhoršoval, svědectví o tom poskytuje dopis adresovaný advokátní komoře z 21. února 1947 od advokáta Josefa Hönich, který se při návštěvě svého přítele akademického malíře Antonína Horáka setkal v jeho pokoji v nemocnici u Milosrdných bratří s dr. Hurychem a po krátkém rozhovoru s ním seznal, že nejen tělesný, ale i psychický stav není dobrý. Toto potvrzuje dopisem advokátní komoře z 28. února 1947 sám doktor Hurych. Z dopisu je patrná vážnost špatného zdravotního stavu doktora Hurycha, je zřejmé, že samotný dopis napsala třetí osoba a doktor Hurych připojil následně, třesoucí se rukou, svůj podpis.

22. května 1947 se Otakar Hurych vzdává vzhledem ke svému zdravotnímu stavu výkonu advokacie. Jeho posledním případem byla věc Otakara Živného, šoféra, projednávaná u okresního soudu trestního v Praze.¹⁴⁰

---

¹³⁹ ŠESTÁK, Zdeněk. Jak žil Žižkov před sto lety. Praha: Academia, 2006, s. 30

¹⁴⁰ HURYCH, Otakar. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

5.3.2 Hugo Richter st. (nar. 1. listopadu 1863)

Advokát Hugo Richter byl v uměleckém prostředí znám pod pseudonymy Hugo Dvořák (pod ním vystupoval i v pražském Národním divadle) a Bruno Decorti jako operní pěvec – tenorista. Narodil se v Citově u Přerova a studoval na gymnáziu v Olomouci.¹⁴¹

Z korespondence s výborem advokátní komory království českého z konce října roku 1908, kdy dr. Richter žádá o znovu zanesení do listiny advokátů se sídlem ve Skutči poté, co se 5. prosince 1905 dobrovolně vzdal výkonu advokacie v Olomouci (původně působil v Lipníku nad Bečvou) a vydal se na dráhu uměleckou (Tomu předcházely dvě disciplinární řízení, a sice z 16. února 1903 a 27. února 1905, kdy byl dr. Richter odsouzen v prvním případě za porušení povinnosti k písemné důtce a ve druhém případě za snížení cti a vážnosti stavu k tří měsíční suspendaci). Dalším přípisem z konce prosince 1908 sděluje advokátní komoře, že se vzdal úmyslu vrátit se do advokacie a hodlá i nadále umělecky působit.

Názor změnil dr. Richter opět 26. února 1910, kdy žádal znovu o zapsání do listiny advokátů a sdělil, že od roku 1909 byl usazen na Žižkově, kde působil jako obhájce ve věcech trestních z rozhodnutí presidia c. a k. vrchního soudu zemského v Praze ze Štědrého dne 1909. Do seznamu advokátů byl zapsán 2. dubna 1910. Mezi lety 1912 a 1913 uvažoval dr. Richter o přesídlení do Jindřichova Hradce, k tomu však nakonec nedošlo. Tato skutečnost byla advokátní komoře oznámena dne 31. května 1913 stručným telegramem „Zůstanu v Žižkově. Dr. Richter“. 19. února 1916 oznámil Hugo Richter přesídlení do Liberce, i toto přesídlení bylo následně vzato zpět a potvrzeno žižkovské sídlo na adrese Kostnické náměstí 3.¹⁴²

29. listopadu 1937 zasílá dr. Richter advokátní komoře v Čechách dopis, kterým se z důvodu pokročilého věku vzdává výkonu advokacie. Avšak vzhledem k nenormálním poměrům, jak psal dr. Hurych 10. února 1944, které naprosto

---

¹⁴¹ ceskyhudebnislovník.cz. Český hudební slovník osob a institucí. Decorti, Bruno [online]. Brno: Ústav hudební vědy, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity [cit. 2018-05-05]. Dostupné z WWW: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=5486

¹⁴² RICHTER, Hugo st. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

vyčerpaly jeho úspory, nacházel se k tomuto dni bez jakýchkoliv finančních prostředků k uhájení své existence. Jak sám zdůrazňoval, nežádal tímto o peněžitou podporu jako žebrák, ale přicházel s prosbou o možnost vydělat si na kus chleba. Dle argumentace advokátní komory zákon dával sice advokátní komoře možnost prodloužit výkon praxe advokátovi, který překročil hranici 65 let, ale neumožňoval zapsat do listiny advokátů osobu starší 65 let, žádosti proto nebylo advokátní komorou vyhověno.

Tři měsíce před koncem druhé světové války, tedy před koncem nenormálních poměrů, Hugo Richter 12. února 1945 umírá ve věku 81 let.¹⁴³

5.3.3 Hugo Richter ml. (nar. 24. října 1895)

Hugo Richter ml. se narodil v Přerově, vystudoval arcibiskupské gymnázium v Kroměříži a následně absolvoval studia na Karlově univerzitě. Byl synem Hugo Richtera st., u kterého vykonal koncipientickou praxi. 17. března 1924 podrobil se advokátní zkoušce s výsledkem dobrým a 6. srpna téhož roku vykonal slib, následně byl zapsán do listiny advokátů se sídlem v Praze, Kostnické náměstí č. p. 3.

V období Protektorátu, 25. května 1940 vykonal dr. Richter advokátský slib Vůdci a Velkoněmecké říši a předložil advokátní komoře místopřísežné prohlášení o árijském původu. Dne 5. března 1943 byl odveden tajnou státní policií a vzat do vazby, po dobu jeho nepřítomnosti byl jeho substitutem ustanoven advokát Josef Bouzek. V důsledku toho se Kárná rada pro advokáty a kandidáty advokacie v Čechách usnesla, že zastavuje výkon advokacie Hugo Richterovi do skončení jeho trestní věci (velezrádná činnost). V průběhu roku 1943 probíhá likvidace advokátní kanceláře dr. Richtera a 15. března 1944 byl ministerstvem spravedlnosti nařízen jeho trvalý výmaz z listiny advokátů.

---

¹⁴³ RICHTER, Hugo st. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

Ihned po osvobození Prahy v roce 1945, podává dr. Richter dne 11. května oznámení o znovu zahájení advokátní praxe, rozhodnutí protektorátního ministerstva spravedlnosti z 15. března 1944 následně pozbylo platnosti.¹⁴⁴

Po únoru 1948 bylo dr. Richterovi akčním výborem advokátní komory pro Čechy uděleno prozatímní oprávnění vykonávat advokacii, následně dne 10. března 1948 složil slib pracujícím lidu, Československé republice a jejímu lidově demokratickému zřízení.¹⁴⁵

1. října 1948 oznámil dr. Richter přesídlení na Prahu 7 do Kamenické ulice č. p. 1. Následně v průběhu let 1949 až 1950 probíhala likvidace advokátní kanceláře dr. Richtera, jelikož ten od svého jmenování dne 4. dubna 1949 předsedou nechvalně známého Státního soudu v Praze na Pankráci, zřízeného zákonem č. 232/1948 Sb. ze dne 6. října 1948 o Státním soudu.¹⁴⁶

---

¹⁴⁴ RICHTER, Hugo ml. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹⁴⁵ RICHTER, Hugo ml. Osobní fond. Česká advokátní komora, odbor matriky

¹⁴⁶ ustrcr.cz. Struktury moci. Téma třídní justice v období 1948 - 1950 [online]. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů [cit. 2018-05-05]. Dostupné z WWW: <http://old.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/0801-90-95.pdf>

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala prvorepublikovou advokací na území dnešních pražských čtvrtí Karlína a Žižkova.

V první části práce jsem se zabýval relevantními právními předpisy, upravujícími advokacii v období mezi lety 1918 - 1938, kromě obecné úpravy rovněž těmi, které se týkaly například výkonu kárné moci nad advokáty, advokátního tarifu, délky praxe, advokátní zkoušky či podoby služební přísahy. Rozbor těchto právních předpisů jsem považoval za důležitý pro lepší pochopení textu a orientaci v této problematice, jelikož v dalších částech práce je na tyto předpisy nepřímo odkazováno. Například v případech, kdy si někteří žadatelé o zápis do seznamu advokátů nárokovali započtení vojenské služby do délky praxe nebo kdy jiní, dlouho působící advokáti museli z důvodu často měnících se státních zřízení složit za svůj život až 4 advokátní sliby. Za zajímavý a důležitý jsem mimo jiné považoval vývoj odměn, které náležely advokátům a kandidátům advokacie za jednotlivé úkony a rozdíly v jejich výši.

V následující kapitole jsem se snažil poutavě popsat dobovou podobu Karlína a Žižkova, přiblížit sociální strukturu a náladu obyvatelstva a zároveň také nastínit stručný historický vývoj těchto dvou pražských čtvrtí, které od sebe odděluje vrch Vítkov a které se nacházely v těsné blízkosti bývalých pražských městských hradeb. Mimo jiné jsou zde a v následujících kapitolách uvedeny změny, kterých doznalo zdejší uliční názvosloví, informace o zajímavých dějinných událostech a příklady historických památek na tomto území.

Další dvě kapitoly pojednávají o advokátní praxi provozované v Karlíně a na Žižkově, mapují rozmístění jednotlivých advokátních kanceláří a podkrývají společenské vazby mezi advokáty. Tato část diplomové práce zahrnuje celé sledované dvacetileté období, detailněji jsem se však zaměřil na období mezi lety 1926 až 1929 a následně mezi lety 1934 až 1937 z důvodu vyšší dostupnosti a celistvosti podkladů. Dospěl jsem zde k zajímavým poznatkům, které se týkaly například oblíbených sídelních ulic, stěhování společných kanceláří advokátů, kteří spolu dlouhá léta působili a rovněž také o členství ve výboru advokátní komory v Čechách. Po nahlédnutí do seznamu advokátů za rok 1944 jsem tyto kapitoly

doplnil o informaci, kteří z advokátů provozovali svou praxi i v průběhu druhé světové války, dle očekávání mezi nimi nebyl žádný z židovských advokátů.

Poslední část práce jsem zasvětil lidským osudům vybraných karlínských a žižkovských advokátů, snažil jsem se zde obsáhnout jejich soukromý i profesní život, a to nejen v období první republiky. V některých případech jsem měl k dispozici ucelené materiály, v jiných pouze kusé, nicméně přesto se objevily některé velmi zajímavé skutečnosti, některé závažnější, jiné spíše banální až úsměvné. Ke každé z osobností bylo žádoucí prostudovat mnoho listin a elektronických dokumentů, aby bylo možné sestavit alespoň přibližný obraz jejich profesního i soukromého života. Z výsledků bádání pak například vyplynulo, že někteří advokáti se kromě advokacie věnovali výtvarnému umění, jiní byli členy pěveckých sborů či dokonce operními pěvci, mnoho z nich Sokoli a válečnými veterány první světové války.

Lze konstatovat, že advokáti byli v prvorepublikovém období významnými aktéry veřejného života a jejich pole působnosti se zdaleka neomezovalo pouze na výkon advokacie.

Vývoj československé advokacie v Karlíně a na Žižkově v letech 1918 – 1938 považuji za přirozený, nedocházelo zde k výrazným meziročním změnám v počtu usazených advokátů a většina z nich zůstávala svému působišti dlouhá léta věrna. V několika případech došlo i k přechodu kanceláře z otce na syna, který dále pokračoval v rodinné tradici a po vzoru svého otce vykonával advokátní praxi na stejné adrese.

Přehled použitých pramenů

Seznam literatury

AUGUSTA, Pavel, BRONCOVÁ, Dagmar. Praha 3 známá neznámá. Praha: Milpo Media, 2013. ISBN 978-80-87040-29-4

BALÍK, Stanislav a kolektiv. Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha: Česká advokátní komora ve

spolupráci s Národní galerií, 2009. ISBN 978-80-7035-427-8.

BALÍK, Stanislav. Advokacie včera a dnes: (Vybrané texty z dějin a současnosti advokacie). Dobrá Voda u Pelhřimova: Aleš Čeněk, 2000. ISBN 80- 902627-7-5.

BALÍK, Stanislav. Minulost, přítomnost a perspektivy advokacie. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1998. ISBN 80-7082-398-4.

DVOŘÁK, Tomáš a kolektiv. Žižkov (svěráz pavlačí a strmých ulic). Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 2012. ISBN 978-80-85394-90-0

KOBER, Jan. Advokacie v českých zemích v letech 1848 - 1994. Praha: Česká advokátní komora, 1994.

MALÝ, Karel a kol. Dějiny českého a československého práva do roku 1945. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-39-4

MÍKA, ZDENĚK. Karlín. Praha: Muzeum hl. města Prahy, 2011. ISBN:978-80-85394-80-1

SCHELLEOVÁ, Ilona. Organizace a činnost advokacie, I. část. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1993. ISBN 80-210-0582-3

ŠESTÁK, Zdeněk. Jak žil Žižkov před sto lety. Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1449-7

VOJÁČEK, Ladislav; SCHELLE, Karel; KNOLL, Vilém. České právní dějiny. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. ISBN 978-80-7380-257-8

Odborné články

BALÍK, Stanislav. Alois Stompfe (1868-1944), Bulletin advokacie, 2002, s. 79 - 85.

BALÍK, Stanislav, FIEDLEROVÁ, Miroslava. K rozmístění advokátních kanceláří v Čechách v roce 1925, Bulletin advokacie, 1994, s. 63 - 68.

BALÍK, Stanislav. Advokacie. In BOBEK, M., MOLEK, P., ŠIMÍČEK, V. (eds.) Komunistické právo v Československu. Kapitoly z dějin bezpráví [online]. Brno: Mezinárodní politologický ústav, Masarykova univerzita. [cit. 2018-05-31]. Dostupné z WWW: http://www.komunistickepravo.cz/kapitoly/29_892-911_komunistickepravo-cz_Balik_Advokacie.pdf

Absolventské práce

BERANOVÁ, Tereza, Postavení a činnost České advokátní komory. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Právnická fakulta, Katedra správního práva a správní vědy

DRNEK, Kryštof, Nerealizovaná Praha. Praha, 2017. Disertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav hospodářských a sociálních dějin

VOBOŘIL, Jan, Komunální elity v Karlíně a Libni v letech 1861 – 1914. Praha, 2015. Disertační práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav hospodářských a sociálních dějin

Osobní fondy advokátů z archivu odboru matriky České advokátní komory

JUDr. František Čerovský

JUDr. Eugen Grünbaum

JUDr. Otakar Hurych

JUDr. Karel Líbal

JUDr. František Lokay

JUDr. Josef Neumann

JUDr. Hugo Richter ml.

JUDr. Hugo Richter st.

JUDr. Karel Schönbaum

JUDr. Arnošt Steiner

JUDr. Antonín Zvěřina

Seznamy advokátů z knihovny České advokátní komory

Seznam advokátů za rok 1926. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1926

Seznam advokátů za rok 1927. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1927

Seznam advokátů za rok 1928. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1928

Seznam advokátů za rok 1929. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1929

Seznam advokátů za rok 1934. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1934

Seznam advokátů za rok 1935. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1935

Seznam advokátů za rok 1936. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1936

Seznam advokátů za rok 1937. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1937

Seznam advokátů za rok 1944. Praha: Advokátní komora v Čechách, 1944

Odkazy na digitalizované právní předpisy

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1923/040-1923.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1919/084-1919.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1919/103-1919.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1919 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1919/137-1919.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/002-1920.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/007-1920.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/016-1920.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-23]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/023-1920.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1920 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1920/037-1920.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1921 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1921/018-1921.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1922 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1922/013-1922.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1922 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1922/093-1922.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1932 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-26]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1932/064-1932.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1936 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-07]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1936/035-1936.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1936 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-02-18]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1936/040-1936.pdf>

ftp.aspi.cz. Sbírka zákonů a nařízení státu československého. Ročník 1936 [online]. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z WWW: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1936/055-1936.pdf>

Internetové zdroje

prahaneznama.cz. Karlín [online]. Praha: Praha Neznámá s.r.o. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z WWW: <https://www.prahaneznama.cz/praha-8/karlin/>

muzeumprahy.cz. Populárně naučná literatura [online]. Praha: Muzeum hlavního města Prahy. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z WWW: http://eshop.muzeumprahy.cz/index.php?main_page=popup_image_additional&PID=172&pic=0&products_image_large_additional=images/uploads/Karlin_01.jpg

vzpominej.nm.cz. První starosta Žižkova [online]. Praha: Národní muzeum. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z WWW: <http://vzpominej.nm.cz/znami-neznami-nejen-zizkovaci/prvni-starosta-zizkova.html>

prahaneznama.cz. Karlín – první pražské předměstí [online]. Praha: Praha Neznámá s.r.o. [cit. 2018-03-17]. Dostupné z WWW: <https://www.prahaneznama.cz/praha-8/karlin/karlin-prvni-prazske-predmesti/>

zizkov-kpz.webnode.cz. Krajina na východní straně Prahy osmnáctého a devatenáctého století [online]. Praha: Klub přátel Žižkova, z.s. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <http://files.zizkov-kpz.webnode.cz/200000056-9604f96fdf/Z%20historie%20Žižkova.pdf>

vzpominej.nm.cz. Žižkov [online]. Praha: Národní muzeum. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <http://vzpominej.nm.cz/zizkov/>

nm.cz. Národní památník na Vítkově [online]. Praha: Národní muzeum [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: http://www.nm.cz/download/npv_pro_navstevniky.pdf

prahaneznama.cz. Město Žižkov [online]. Praha: Praha Neznámá s.r.o. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: <https://www.prahaneznama.cz/praha-3/zizkov/mesto-zizkov/>

zizkov-kpz.webnode.cz Mapa Žižkova [online]. Praha: Klub přátel Žižkova, z.s. [cit. 2018-03-21]. Dostupné z WWW: https://zizkov-kpz.webnode.cz/_files/200000052-7dc7e7ec22/mapa%201905.jpg

ahmp.cz. Územní vývoj Prahy [online]. Praha: Archiv hlavního města Prahy [cit. 2018-03-23]. Dostupné z WWW: <http://www.ahmp.cz/index.html?mid=47&wstyle=0&page=%27%27>

prijmeni.cz. František Lokay [online]. Praha: Jiří Pavlín [cit. 2018-05-12]. Dostupné z WWW: http://www.prijmeni.cz/osobnost/26089/frantisek_lokay

ceskyhudebnislovník.cz. Český hudební slovník osob a institucí. Decorti, Bruno [online]. Brno: Ústav hudební vědy, Filozofická fakulta Masarykovy univerzity [cit. 2018-05-05]. Dostupné z WWW: http://www.ceskyhudebnislovník.cz/slovník/index.php?option=com_mdictionary&task=record.record_detail&id=5486

ustrcr.cz. Struktury moci. Téma třídní justice v období 1948 - 1950 [online]. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů [cit. 2018-05-05]. Dostupné z WWW: <http://old.ustrcr.cz/data/pdf/pamet-dejiny/0801-90-95.pdf>

vodnimlyny.cz. Ronzův mlýn, Mlýn Na kameni, Šaškovy mlýny [online]. Praha: Rudolf Šimek [cit. 2018-06-24]. Dostupné z WWW: <http://vodnimlyny.cz/mlyny/objekty/detail/149-ronzuv-mlyn-mlyn-na-kameni-saskovy-mlyny>

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Porovnání vybraných položek advokátních tarifů z let 1919 a 1923

Tabulka č. 2: Advokáti působící v Karlíně v roce 1926

Tabulka č. 3: Advokáti působící v Karlíně od roku 1927
Tabulka č. 4: Advokáti působící v Karlíně od roku 1928
Tabulka č. 5: Advokáti působící v Karlíně od roku 1929
Tabulka č. 6: Advokáti působící v Karlíně v roce 1934
Tabulka č. 7: Advokáti působící v Karlíně od roku 1935
Tabulka č. 8: Advokáti působící v Karlíně od roku 1936
Tabulka č. 9: Advokáti působící v Karlíně v roce 1937
Tabulka č. 10: Advokáti působící na Žižkově v roce 1926
Tabulka č. 11: Advokáti působící na Žižkově v roce 1927
Tabulka č. 12: Advokáti působící na Žižkově v roce 1928
Tabulka č. 13: Advokáti působící na Žižkově v roce 1934
Tabulka č. 14: Advokáti působící na Žižkově v roce 1935
Tabulka č. 15: Advokáti působící na Žižkově v roce 1936
Tabulka č. 16: Advokáti působící na Žižkově v roce 1937

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Dobová mapa Karlína
Obrázek č. 2: Znak města Karlína
Obrázek č. 3: Znak města Žižkova
Obrázek č. 4: Dobová mapa Žižkova
Obrázek č. 5: Schéma vzniku Velké Prahy a její územní vývoj

Resumé

The aim of this diploma thesis was to provide more insight into the advocacy in the era of the First Republic especially the territory of Prague districts of Karlín and Žižkov.

The diploma thesis is divided into five chapters. The first part of the thesis deals with the legislation regulating advocacy in the years from 1918 to 1938. I made an overview of both general legislation and regulations (before the year 1918 and after 1918) which regulates attorneys tariff, examinations or attorney's promise and other problematics. I considered the analysis of this legislation important for a better understanding of the text and the orientation in this issue. In other parts of the thesis, I refer indirectly to these regulations. When I was analysing the legislation I interested for example in the development of attorneys tariff.

The following part describe Prague's districts of Karlín and Žižkov in the years from 1918 to 1938. These districts were also the seats of the attorneys. I depict the historical development and social relationships between attorneys and between attorneys and clients of these districts which were in close proximity to the former Prague's city walls. They were connected to Prague in 1922.

The next two parts are dedicated to changes in the number of law firms during the period concerned. It describes the migration to Karlín and Žižkov and also the leaving of attorneys from there. I also tried to reveal some interesting facts, for example about common offices adress of attorneys and family offices, where father and sons work together.

Last, the fifth chapter deals with some interesting facts from attorneys private and professional lives. For most of the time I had complete materials, but desoite of that I only had a few information in some cases.

Some of the attorneys have been involved in arts in addition to advocacy, others have been members of choirs or even opera singers, many of them were Sokols and war veterans of the First World War.

It can be stated that during the First Republic, attorneys were important actors of public life, and their scope was far from restricting only advocacy.